

Šibenski list

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BRJ 437 — GOD. X

ŠIBENIK, 1. VELJAČE 1961.

IZLAZI SVAKE SRIJEDE

Sa svečanog prijema u Gradskoj vijećnici

Belinić i Krstulović boravili u Šibeniku

Prošlog tjedna doputovali su u Šibenik članovi Izvršnog vijeća Marko Belinić i Vicko Krstulović, koji su sa rukovodiocima grada i kotara vodili razgovore o najaktuelnijim problemima sa područja zdravstvene službe i socijalne zaštite. Oni su u društvu sa predsjednikom NO-a kotara Božom Radićem posjetili šibenske zdravstvene ustanove, dački dom na Subićevcu i još neke objekte. Istog dana drugovi Belinić i Krstulović prosljedili su za Knin.

Započele godišnje konferencije u organizacijama SK

U većem broju osnovnih organizacija i tvorničkih komiteta održane su godišnje konferencije Saveza komunista na kojima je izvršena analiza dosadašnjeg rada, usvojeni novi programi i izabrana nova rukovodstva. Na ovogodišnjim konferencijama, koje su znatno bolje pripremljene negoli ranije, prisustvuju i članovi Općinskog i Kotarskog komiteta SK. I u selima su se počele održavati godišnje konferencije. One su održane u Kapriju, Zirju, Jadrtovcu, Perkoviću, Grebašćici, Konjevratima, Zatonu, Srimi i Prvić Šepurini. Među najbolje organizirane konferencije svakako se obrađuju one u osnovnim organizacijama Baldekin I i Crnica. Organizacija Baldekin I pozvala je na svoju konferenciju i komuniste koji rade u privrednim organizacijama, što neke druge nisu učinile. Među slabostima koje su zapažene na ovim konferencijama svakako je nepozivanje i onih članova SK koji aktivno djeluju u poduzećima i ustanovama, a isto tako propust je i u tome što gotovo na svim konferencijama nisu prisustvovali i vanpartijski. To je rezultat u prvom redu slabih priprema, iako je za to bilo dovoljno vremena kako bi konferencije postigle što bolje uspjehe. Na nekim pak konferencijama teritorijalnih organizacija nisu doneseni godišnji programi, već je to stavljeno u zadatak novoizabranim sekretarijatima. U toku ovog mjeseca održat će se tvorničke konferencije na Ražinama, u Lozovcu i Crnici, te u »Velimiru Škorpiku«, na kojima će vjerojatno prisustvovati i neki od članova CK SK Hrvatske.

7. veljače Plenum Kotarskog odbora SSRN

Na plenumu Kotarskog odbora Socijalističkog saveza koji će se održati u utorak 7. o. m. raspravit će se o pripremanju za kotarsku konferenciju ovog odbora, te o organiziranju Jugoslavenskih igara koje će biti ispunjene raznim kulturnim priredbama ismotrama, što će ih prirediti dječje ustanove i organizacije sa područja šibenskog kotara. Između ostalog u Šibeniku se predviđa nastup najkvalitetnijih dramskih ostvarenja djece u našoj zemlji. Na ovom plenumu bit će izabran kotarski odbor za proslavu 20-godišnjice narodne revolucije.

Svečani prijem u čast dra Ivana Ribara

U povodu osamdesetog rođendana i visokog odlikovanja

U nedjelju je predsjednik Narodnog odbora šibenske općine inž. Zvone Jurišić priredio u Gradskoj vijećnici svečano primanje u čast osamdesetog rođendana narodnog zastupnika dra Ivana Ribara. Pored slavljenika i njegove supruge, prijemu su prisustvovali član CK SKH i sekretar Kotarskog komiteta SK Ivo Družić, predsjednik Kotarskog odbora Socijalističkog saveza, Miro Kuhač, general - potpukovnik Gligo Mandić, potpredsjednik NO kotara i šibenske općine Spiro Strunović i Nikola Čače, predsjednik Kotarskog sindikalnog vijeća. Ivo Ninić, zatim general - major Stevo Opsenica, pukovnik Zarija Stojević, predsjednik Općinskog odbora Socijalističkog saveza Nikica Zenić, sekretar Općinskog komiteta Ciro Milutin i Arsen Vukić, predsjednik Općinskog sindikalnog vijeća Ante Buvinić, kao i predstavnici javnog i kulturnog života kotara i grada.

Dra Ivana Ribara pozdravio je predsjednik NO općine inž. Zvone Jurišić i čestitao mu u ime Narodnog odbora i građana Šibenika osamdeseti rođendan i primanje Ordена junaka socijalističko rada, kojim ga je odlikovao predsjednik Republike drug Tito. — Neobično smo sretni, rekao je drug Jurišić, što nam se pružila prilika da zajedno s Vama proslavimo dva rijetka događaja — osamdesetu godišnjicu Vašeg rođendana i primanje Ordена junaka socijalističkog rada kojim Vas je odlikovao predsjednik Republike drug Tito za velike zasluge u izgradnji socijalističke Jugoslavije.

Mi smo zajedno sa građanima Šibenika u toliko sretniji što je Vaš poslijeratni rad i borba za socijalizam vezan uz ovaj grad, jer ste se kao poslanik ovog kraja u najvišem predstavničkom tijelu naše zemlje borili i bili sudionik naših velikih uspjeha, stvorili ste temelje na kojima počiva naša sretnija budućnost. Čitav Vaš život vezan je uz borbu naših naroda za svoje oslobođenje. Vi i Vaša obitelj dali ste najviše što je mogao da dade jedan čovjek i zato su naši uspjesi ujedno i Vaši, zato ih naš

narod zna cijeniti, zato Vas je predsjednik Republike drug Tito odlikovao tako visokim odlikovanjem.

Narodnooslobodilačka borba posebna je epopeja u Vašem životu, jer ste zajedno s našim narodima podnosili sve patnje. U toj borbi Vi ste, duže Predsjedniče, izgubili Vaše najmilije, a mi veoma cijenjene drugove Lolu i Juricu. Vi ste junački podnijeli bol koja Vas je zadesila, jer ste znali da te žrtve nisu uzaludne već naprotiv biju ste svijesni da je to zalag za našu sretniju budućnost. Zbog toga ste bili u stanju da s onakvim žarom pristupite izgradnji nove Jugoslavije još u AVNOJ-u kao njegov predsjednik, a poslije oslobođenja kao predsjednik Prezidijuma FNRJ.

Razvitak socijalističke Jugoslavije i njen uspon, vezani su uz Vaš rad i napore, zato je ovaj jubilej - osamdesetogodišnjica Vašeg rođendana s tim značajniji jer je istovremeno povezan uz priznanje koje Vam daje drug Tito. I zato se mi iskreno radujemo.

Cast mi je što mogu u ime Narodnog odbora općine i građana Šibenika da Vam čestitam osam-

Biografija dra Ribara

Dr. Ivan Ribar rođen je 1881. godine u selu Vukmanić, kotar Karlovac. Završio je gimnaziju u Karlovcu i Pravni fakultet u Zagrebu.

Dr. Ivan Ribar je već u najranijoj mladosti aktivno sudjelovao u radu napredne hrvatske omladine i bio je jedan od osnivača Hrvatske napredne demokratske stranke. Na izborima 1913. godine prvi put je izabran za narodnog zastupnika hrvatsko-srpske koalicije, a zatim je bio član zajedničkog parlamenta u Budimpešti.

Godine 1918. postaje član Centralnog odbora Narodnog vijeća u Zagrebu, a 1919. predsjednik privremenog narodnog predstavništva.

Godine 1920. izabran je za narodnog poslanika Demokratske stranke, u kojoj je bio član, a zatim potpredsjednik glavnog odbora. Bio je i predsjednik ustavotvorne skupštine SHS.

Poslije ukidanja ustava 1929. godine u opoziciji je zajedno s Demokratskom strankom. Od 1937. godine pripada lijevom krilu Demokratske stranke i povezuje se s Narodnim frontom, koji je osnovan inicijativom ilegalne KPJ.

U NOBI nalazi se od 1941. godine. Izvjesno vrijeme dr. Ribar ilegalno je radio u Beogradu, a zatim u Zagrebu, odakle odlazi na oslobođeni teritorij. Na prvom zasjedanju AVNOJ-a, dr. Ivan Ribar izabran je za predsjednika. Tu dužnost je vršio i na Drugom zasjedanju AVNOJ-a u Jajcu.

Po oslobođenju, dr. Ivan Ribar postaje predsjednik privremene Narodne skupštine, a od 1945. do 1953. godine predsjednik Prezidijuma Narodne skupštine FNRJ.

Drug Ribar odlikovan je Ordenom narodnog oslobođenja a dva puta odlikovan je Ordenom jugoslavenske zastave I reda. On je također odlikovan Ordenom zasluga za narod I reda i Ordenom bratstva i jedinstva I reda.

Svečanost u Gorišu

Otkrivena spomen - ploča i spomen - česma

U povodu proslave 20-godišnjice ustanka u nedjelju je u Gorišu na svečan način otkrivena spomen - ploča i spomen - česma 21 borcu toga kraja, koji su 1942. godine poginuli u borbi protiv neprijatelja.

Svečani čin otkrivanja spomen - ploče i spomen - česme obavili su drugovi Ivo Labor i Stevo Šandić, dok je omladinac Mirko Radak govorio o životu i borbenom putu Gorišana.

Već početkom 1942. godine osnovna se mjesni Narodnooslobodilački odbor Goriša kao klica nove narode vlasti. Narod Goriša listom prilazi NOP-u. Oko 60 Gorišana bili su borci operativnih jedinica narodnooslobodilačke vojske od kojih je 21 poginuo u borbi protiv neprijatelja. U narodnooslobodilačkom pokretu u Gorišu značajno mjesto zauzele su i žene koje po svojoj privrženosti pokretu i požrtvovnosti nisu nimalo zaostajale za drugovima.

Zatim su na spomen-ploču i spomen-česmu položeni vijenci Narodnog odbora kotara, mjesne organizacije Saveza boraca, Soci-

desetu godišnjicu rođenja sa željom da još dugo poživite i da s nama zajedno budete sudionik naših novih uspjeha. Istovremeno čestitamo na visokom odlikovanju kojim Vas je odlikovao drug Tito.

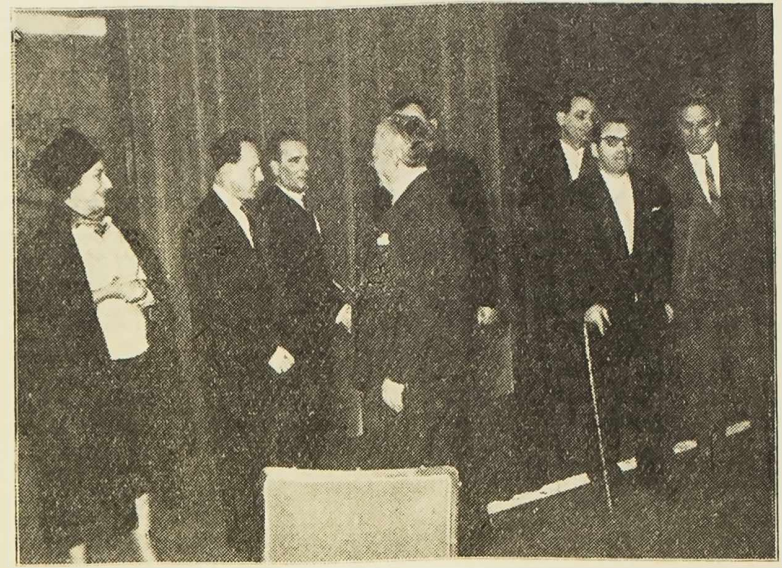
Zatim se dr. Ivan Ribar toplim riječima zahvalio na pažnji i srdačnim čestitkama što ih je u velikom broju primio iz grada i kotara. On je između ostalog rekao:

— Ja ne slavim samo osamdeseti rođendan, nego i 20-godišnjicu prvog susreta i poznanstva sa drugom Titom što je bilo od presudnog značaja za moj daljnji politički rad. Taj moj prvi kao i kasniji susreti s drugom Titom davali su mi snage da izdržim u borbi i radu.

Nakon što je evocirao uspomene iz narodnooslobodilačke borbe i svog djelovanja u organizaciji nove narodne vlasti, drug Ribar je rekao:

— Ima već 15 godina da sam poslanik vašeg kraja i ovom prilikom izražavam zahvalnost svojim biračima na suradnji koju su mi za čitavo to vrijeme svesrdno pružali. Iako sam u visokim godinama, ipak osjećam punu volju da i dalje surađujem s vama. Želim do kraja da ostanem s mladima i da svim svojim snagama radim na izgradnji naše socijalističke domovine. To nije samo moja dužnost kao čovjeka ove zemlje i narodnog poslanika, to je zahtjev moga Lole i velika obaveza prema svima onima koji su dali živote za socijalističku Jugoslaviju, — rekao je na kraju narodni zastupnik dr. Ivan Ribar.

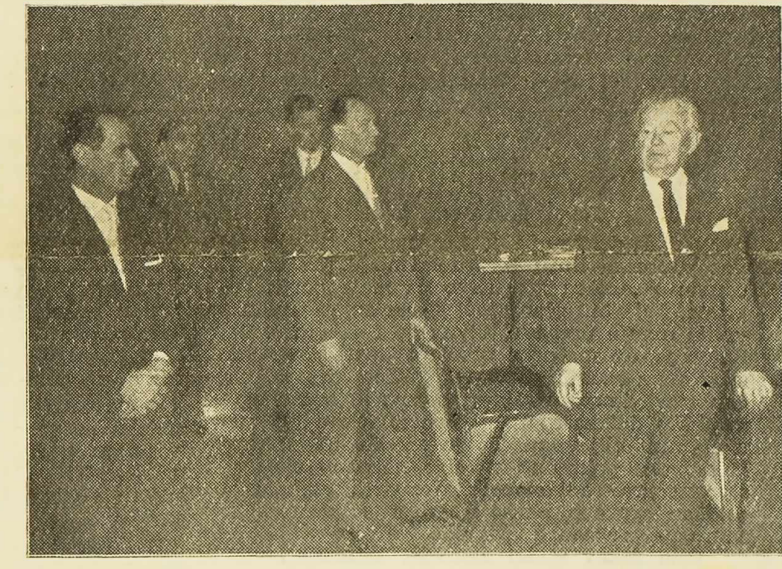
Za vrijeme svečanog prijema dru Ribaru su uručeni pokloni. U ime Narodnog odbora općine poklone je predao predsjednik inž. Zvone Jurišić, a u ime Narodnog odbora kotara potpredsjednik Spiro Strunović.

Uzvanici na svečanom prijemu čestitaju rođendan dru I. Ribaru

Predsjednik NO-a šibenske općine inž. Zvone Jurišić pozdravlja slavljenika

Dr Ribar se zahvaljuje na ukazanoj pažnji i čestitkama

Predsjednik NO-a inž. Jurišić i potpredsjednik NO-a kotara Spiro Strunović predaju poklone

U vedrom raspoloženju protekao je prijem priredjen u Gradskoj vijećnici

M. Orlović

Uoči zasjedanja Sabora

Očekuje se porast narodnog dohotka za 12,8 posto

Prijedlogom Društvenog plana Narodne Republike Hrvatske za 1961. godinu, kojeg je s manjim izmjenama prihvatilo Izvršno vijeće Sabora na posljednjoj sjednici, predviđa se osjetno povećanje obima proizvodnje i usluga u svim oblastima. Konačnu riječ o ovom prijedlogu dat će narodni zastupnici na prvom ovogodišnjem zasjedanju Sabora Hrvatske, koje će se održati početkom veljače.

Tokom ove godine očekuje se porast narodnog dohotka od ukupne privrede za 12,8 posto, osobne potrošnje za oko 9 posto i društvenog standarda za oko 10 posto u odnosu na prethodnu godinu. Osim toga intenzivnije će se nastaviti s uvodenjem najsuvremenijih tehničkih sredstava i organizacije rada u sve oblasti proizvodnje prometa i usluga, kao i potpunijim i racionalnijim korištenjem raspoloživih prirodnih uvjeta.

S obzirom na promjene koje će se provoditi u deviznom i vanjskotrgovinskom, te bankarskom i kreditnom sistemu, što će izazvati promjene u pogledu uvjeta poslovanja privrednih organizacija, politika svih privrednih organizacija i organa treba da bude usmjerena na najracionalnije korištenje raspoloživih sredstava, stvaranje neophodnih rezervi i na maksimalnu primjenu principa ekonomičnosti u proizvodnji.

ZA STAMBENO-KOMUNALNU DJELATNOST 33,4 MILIJARDE DINARA

Od ukupnih ulaganja društvenih sredstava u društveni standard od 46,6 milijardi dinara, za stambeno - komunalnu djelatnost investirat će se tokom go-

dine 33,4 milijardi dinara. Prema ovim podacima u odnosu na 1960. godinu društvene investicije u stambeno - komunalnu izgradnju porasle bi za 7,1 posto.

Da se omogući primanje našeg radio - programa na većem dijelu Hrvatske nastaviti će se s izgradnjom srednje - valne radio-difuzne mreže i podići predviđene odašiljače, te pokriti oko 80 posto područja. Isto tako treba izgraditi i prvu mrežu frekventno moduliranih odašiljača na ultrakratkim valovima. Daljnjom izgradnjom televizijske mreže na jadranskoj obali treba obuhvatiti u program i ovo područje.

Sredstva kojima će u 1961. godini raspolagati privredne organizacije i političko - teritorijalne jedinice, omogućuju u Hrvatskoj ukupan obujam društvenih vrstovni privrednih investicija u bitni od oko 296 milijardi dinara.

Ulaganja u industriju treba prvenstveno usmjeriti na dovršenje izgradnje započetih objekata i zamjenu dotrajalih osnovnih sredstava. Osim toga bit će potrebno povećati ulaganja za modernizaciju i proširenje postojećih kapaciteta.

Investiciona sredstva u poljoprivredi bit će namijenjena u prvom redu za postizanje bolje opremljenosti socijalističkih privrednih organizacija. U okviru toga posebnu pažnju trebalo bi, prema prijedlogu Društvenog plana za 1961. godinu, obratiti povećanju stočnog fonda i izgradnji objekata za stočarstvo. Tokom 1961. godine uložiti će se značajnija sredstva za modernizaciju morskog ribarstva, kao i

za izvođenje opsežnih melioracionih radova.

OKO 40 POSTO VEĆI IZVOZ INDUSTRIJSKIH PROIZVODA

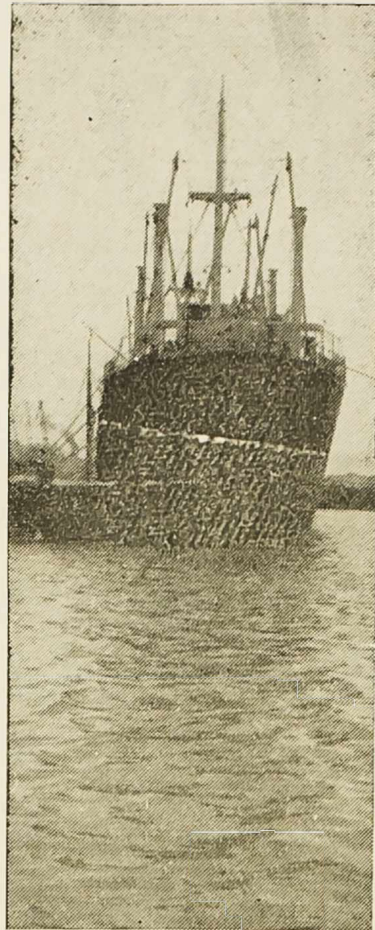
U izvozu industrijskih proizvoda predviđa se u 1961. godini porast od oko 40 posto u odnosu na prošlu godinu. Pored znatno povećanog izvoza brodogradnje, koja će u 1961. godini izvršiti po ranijim zaključcima isporuku od oko 180.000 BRT, očekuje se i veći porast izvoza metalne i elektroindustrije, te drvene i prehrambene industrije.

Povećanje proizvodnje u energetici zasniva se uglavnom na eksploataciji nafte sa polja Stružec. U 1961. godini predviđa se postizanje proizvodnje za daljnjih 350.000 tona, tako da bi ukupna proizvodnja nafte iznosila više od 1,1 milijun tona. Da bi se povećana proizvodnja nafte mogla i preradivati u domaćim rafinerijama, predviđaju se u ovoj godini radovi na proširenju kapaciteta rafinerija.

Do kraja godine očekuje se također i dovršenje prvog agregata HE Split i Toplane Zagreb.

U ovoj godini nastavit će se s izgradnjom tvornice celuloze i natron papira u Plaskom, poluceluloze i ljepenke u Sl. Požeži, ploča iverica u Srpskim Moravicama, Gospiću, Vinkovcima, Novoj Gradiški i Virovitici. Nastavlja se također i izgradnja započetih predionica u Glini i Klanjcu, te tekstilnog kombinata u Zadru itd.

Uz predviđeni porast proizvodnje, prema prijedlogu Društvenog plana narodni dohodak po stanovniku povećao bi se od 167.000 dinara u 1960. godini na 186.000 dinara u ovoj godini odnosno za 11,7 posto. P. K.

Motiv iz luke

»POZDRAV ŠERIFU« — ZAPAZENA KAZALIŠNA PREDSTAVA U KNINU

Nedavno su članovi Narodnog kazališta Šibenik izveli na pozornici Doma JNA u Kninu-Dikličevu dramu »Pozdrav Šerifu« (»Na zelenoj reci čun«), u režiji Aleksandra Ognjanovića.

Ovo gostovanje omogućilo je kninskoj publici, iako posjet nije bio baš zadovoljavajući, da se upozna s jednim vrijednim ostvarenjem, koje dokazuje, da kazališni umjetnici iz našeg kotarskog centra mogu ići na najozbiljnije podvige, jer raspolazu s takvim snagama da je to moguće postići.

To su i ovog puta pokazali izvrsni izvođači »Pozdrava Šerifu« kao Zvonko Lepetić, Ante Balin, Jan Janković, Vikica Ivezić, nosioci većih uloga, kao i svi ostali u manjim, ali vrijednim i zapaženim tumačenjima likova ove zanimljive i dobro protudirane Dikličeve drame. (AM)

Plenum Općinskog sindikalnog vijeća

Udruživanje sredstava u prvom planu

U ulozi komune u podizanju društvenog standarda, te o zadacima sindikata na tom planu, raspravljeno je na posljednjem proširenom plenarnom sastanku Općinskog sindikalnog vijeća, kome su pored sekretara Republičkog vijeća Saveza sindikata Hrvatske Andrije Spoljarića, prisustvovali predstavnicima organa radničkog upravljanja, predsjednici sindikalnih podružnica, zatim organizacija SSRN i Narodne omladine. Plenumu su također sudjelovali predsjednik Kotarskog odbora SSRN Miro Kuhač, sekretar Općinskog komiteta SK Čiro Milutin i predsjednik NO-a šibenske općine inž. Zvone Jurišić.

U referatu, što ga je podnio predsjednik Općinskog sindikalnog vijeća Ante Buvinić posebno se osvrnuo na ulogu i zadatke sindikalnih organizacija u novom načinu raspodjele dohodaka u poduzećima. Pošto je ukazao na karakteristike oblika raspodjele i formiranja budžetskih sredstava, drug Buvinić je konstatirao da komuna nije bila u stanju da se jače angažira na rješavanje onih pitanja koja su od bitnog značaja za podizanje i daljnje razvijanje društvenog standarda građana. S obzirom da postoji solidna materijalna osnova, kao i to da je plan privrednog razvika, koji je bio predviđen u pet godina ostvaren u četiri, ipak još uvijek ostala su neriješena neka pitanja društvenog standarda. Među nima se spominje daljnje usavršavanje komunalne službe, nedostatak školskog prostora, zatim organiziranje suvremene zdravstvene službe i pitanje društvene ishrane. Iako su na planu usavršavanja kadrova učinjeni veliki napori i uložena znatna materijalna sredstva, u referatu je konstatirano da ospostavljanje visoko stručnog kadra ne ide uporedo sa sve dinamičnijim razvojem privrede u cjelini. U referatu je podvrgnut kritici odnos nekih privrednih organizacija koje ne poštuju preporuku Općinskog vijeća proizvođača o izdvajanju iz čistog prihoda 2 posto za potrebe društvenog standarda (servisi, dječja obdaništa, objekti društvene ishrane i dr.). To je tim čudnovatije kad se zna da su organi radničkog upravljanja u gotovo svim poduzećima izdali odobrenje da se to izvrši. Ovdje će trebati, istaknuo je u referatu, angažirati sve društvene snage, a posebno sindikalne organizacije da se to pitanje konačno riješi.

Sudjelujući u diskusiji Čiro Milutin je ukazao na potrebu jače brige u prikupljanju sredstava za izgradnju radničkog doma »Moše Pijade«. Emica Bego govorila je pomanjkanju objekata za dječju zaštitu i o problemima zaposlenih majki, dok se Dane Sekso osvrnuo na neke karakteristične novog načina raspodjele dohodaka i o potrebi udruživanja sredstava. Pošto je naveo razloge niske akumulativnosti većih privrednih organizacija, Tomislav Krnić se založio za ozbiljnije prilaganje u realizaciji programa, ističući posebno primjer pogona alukonstruktivca. Uz investiciona sredstva na rekonstrukciji postojećih pogona mogla bi se postići optimalna proizvodnja u industriji i tom slučaju akumulirala bi se ogromna sredstva od kojih bi kotar imao velike mogućnosti u daljnjem razvijanju objekata društvenog standarda O položaju učenika u privredi govorili su Boško Perićić i Božo Mankuš, a o pitanjima unapređenja zanatske privrede Milivoj Barački. Pošto je istakao potrebu udruživanja sredstava u okviru komune Miro Kuhač se kritički osvrnuo na nepostizanje preporuke Vijeća proizvođača, pa je naglasio potrebu jačanja ideološko političkog rada među proizvođačima i aktiviziranja svih društveno - političkih faktora, zatim oba vijeća NO-a i organa radničkog upravljanja. Da bi se svi ti zadaci od bitnog značaja za podizanje društvenog standarda što prije ostvarili, potrebno je da svi ti neriješeni problemi budu zacrtani u perspektivnom planu razvoja privrede za razdoblje do 1965. godine. Govoreći o potrebi izrade planova, inž. Zvone Jurišić je naglasio da privredne organizacije trebaju pristupiti izradi dugoročnijih (Nastavak na 5. strani)

PRVA NEPRIJATELJSKA OFENZIVA

Na savjetovanju u Stolicama odbijena je kao suprotna liniji KPJ tendencija, da ustanak ostane ograničen isključivo na male partizanske grupe, koje bi, oslanjajući se na šume i planine, vršile manje prepade, diverzije i sabotaže. Istaknuto je, da se borba protiv okupatora ne smije svoditi na razinu gerile ili pokreta otpora, nego ona mora imati karakter masovnog oružanog ustanka s dalekosežnim oslobodilačkim i revolucionarnim ciljevima. To je značilo da na ustanak treba pokrenuti najšire narodne slojeve i stvoriti prostrani slobodni teritorij, koji će biti oslonac oružane borbe i imati odlučan značaj za razvoj oružanog ustanka.

Prvi takav veliki slobodni teritorij stvoren je u Srbiji. On je predstavljao ne samo operativnu pozadinu partizanskih odreda, nego i područje na kome je uništen stari aparat vlasti i izgrađeni novi organi vlasti — narodnooslobodilački odbori. Utjecaj KPJ na oslobodeno teritoriju bio je toliko da ni četnici, koji su se na njemu nalazili, nisu u to vrijeme još smjeli otvoreno istupati protiv partizana.

Prostrani slobodni teritorij u pozadini, dok su njemačke divizije bile angažirane na Istočnom frontu, ozbiljno je remetio planove Hitlerovog generalštaba. Zbog toga su Nijemci svoje napore usmjerili protiv oružanog ustanka u Srbiji. Uz tri divizije, koje su se već nalazile u Srbiji, Nijemci su u rujnu 1941. prebacili u Srbiju jedan puk iz Grčke, jednu pješadijsku diviziju iz Francuske i još jednu s Istočnog fronta. Pojačali su također i svoje tenkovske i artiljerijske jedinice.

Nakon ovako brižljivih priprema u drugoj polovini rujna započela je njemačko-kvislinška operacija, poznata pod nazivom Prva neprijateljska ofenziva. Nijemcima su se pridružile Nediceve i Ljotičeve jedinice, a u toku ofenzive i četnici Draže Mihajlovića.

Uoči početka ofenzive načelnik Vrhovne komande njemačke oružane sile feldmaršal Keitel izdao je njemačkim jedinicama u Jugoslaviji specijalne instrukcije, kako će postupati sa stanovništvom u toku ofenzive. U instrukciji se kaže i ovo:

uz 20-godišnjicu narodnog ustanka

»Da bi se nemiri ugušili u samom začetku, moraju se pri prvoj pojavi, bez odlaganja, primjeniti najoštrije mjere, da se na taj način silom zavede autoritet okupacionih vlasti i sprječati daljnje širenje nemira. Pri tome treba imati u vidu da jedan čovječji život u dotičnim zemljama često ne vrijedi ništa i da se zastrašujuće djelovanje može postići samo neobičnom okrutnošću. Kao odmazda za život jednog njemačkog vojnika mora se u tim slučajevima uzeti kao opće pravilo da odgovara smrtna kazna nad 50-100 komunista. Način izvršenja smrtnih kazni mora još pojačati zastrašujući efekt.«

Nijemci su počeli s ofenzivom najprije u Mačvi, gdje je upravo plamtio opći narodni ustanak. Nijemci su prvo razbili blokadu Šapca, a onda počeli potiskivati mačvanski partizanski odred. Postupajući prema Keitelovim instrukcijama Nijemci su samo iz Šapca odveli u logore oko 4500 ljudi. Nastupajući dalje Nijemci su u toku listopada prešli planinu Cer, osvojili Krupanj i potpuno ga razorili. Njemačke jedinice hitale su prema Valjevu, koje su partizani držali pod blokadom.

Druge Njemačke snage nadirale su preko Rudnika i Gornjeg Milanovca, osvojile ta mjestu i izvršili masovan pokolj stanovništva. Nečuveni pokolj izvršili su Nijemci i nedicevi 21. listopada u Kragujevcu, gdje su strijeljali oko 7000 građana. Čitavi razredi bili su izvedeni iz škola i zajedno sa profesorima strijeljani.

Glavnina Nedicevih i Ljotičevih snaga napadala je partizanske odrede u Sumadiji, na Kosmaju i duž cesta Beograd-Kragujevac i Beograd-Niš. Kvislinzi su pretrpjeli znatne gubitke i do kraja listopada nisu uspjeli potisnuti partizane.

U toku ofenzive došlo je do otvorene i mučke izdaje četnika Draže Mihajlovića. Odnosi između četnika i partizana nisu ni prije toga bili sjajni, sada je Mihajlović naredio da četnici napadaju partizane zauzete borbom s Njemcima. Četnici su pohrlili da partizanima otmu gradove, razbiju odrede i unište narodnooslobodilačke odbore kako bi restaurirali organe vlasti stare Jugoslavije. U prvom naletu četnici su zauzeli Ivanjicu i Uzičku Požežu.

Vrhovni komandant Tito je u skladu savjetovanja u Stolicama stupio u kontakt s Mihajlovićem, pokušavajući sklopiti sporazum. Mihajlović nije pristao na osnovne tačke sporazuma, ali je obećao da će voditi borbu protiv okupatora i obustaviti napade na partizane. Obećanje je bilo neiskreno, jer je Mihajlović odredio četničkim odredima kod Valjeva, Kraljeva i Višegrada da napadnu centar oslobođenog područja — Uziče. Vrhovna komanda saznala je međutim za taj napad, pa je Uzički partizanski odred razbio četnike i u gonjenju istjerao ih iz Ivanjice i Uzičke Požeže.

Dok su u rujnu i listopadu bjesnile borbe u Mačvi i Sumadiji, u Uzičama su se nalazili CK KPJ i Vrhovni štab. Uziče su postale centar slobodnog teritorija. Tu je izlazila obnovljena »Borba« i Bilten Vrhovnog štaba. Zbog svega toga narod je slobodni teritorij zvao »Uzičkom republikom«.

Nakon razbijanja četnika kod Ivanjice i Uzičke Požeže Partizani su ih gonili sve dok nisu opkolili Mihajlovićev štab na Ravnoj Gori. Četnici su bili prisiljeni da zamole obustavu neprijateljstva i obnove pregovore. Vrhovni štab je na to pristao, pa je ovakva iskrena politika dovela do osipanja zavedenih ljudi od Mihajlovića, što je objektivno jačalo partizanski pokret.

Krajem studenoga razbuktale su se teške i neravne borbe u zapadnoj Srbiji. Malobrojni i slabo naoružani partizanski odredi žilavo su se opirali njemačkim divizijama koje su nastupale uz podršku avijacije, tenkova i artiljerije. Kako nije bilo izgleda za obranu slobodnog teritorija, a neprijatelj je namjeravao da opkoli i uništi partizane u dolini Zapadne Morave, Vrhovni štab je naredio da se glavnina snaga, koje su spriječavale prodor neprijatelja u Uziče i Čačak, povuče u Sandžak. Prvih dana prosinca teritorij zap. Srbije i Sumadije bio je ponovo okupiran. Namjere neprijatelja nisu se ostvarile u njihovom najvažnijem dijelu. Partizanske snage nisu bile uništene, nego su u toku prosinca reorganizirane i nastavile su s još većom aktivnošću protiv neprijatelja.

UZ ZNAČAJNU GODIŠNJICU

BIJEG U ŠPANIJU

Nekako koncem februara 1937. godine sastao sam se u Šibeniku s jednim drugom iz Splita, koji je donio partijsku direktivu, da se organizira odlazak dobrovoljaca u Španiju. Za izvršenje tog zadatka su zaduženi: Vulelija Berislav-Bere (strijeljan od ustaša u Kerestincu 1941. god.), Popović Vlade (pjesnik) i ja. Drug Bere je imao zadatak da prikupi dobrovoljce u Šibeniku, ja sam morao posjetiti mjesta u kotaru do Biograda n/m, naročito Prvic Luku, Vodice i Zaton radi organiziranja dobrovoljaca, a drug Vlado se brinuo za pronalazanje broda za prebačaj na određeno mjesto, održavao vezu i brinuo se za materijalne izdatke. U Prvic Luci sam se sastao sa pokojnim drugovima Jurlin Antom i Kursar Franom i još sa nekim drugovima. Ova dvojica su uzeli na sebi organizaciju dobrovoljaca u Prvic Luci i Sepurini, Vodicama, Zatonu, Tribunjku i Srimi. Bilo je ugovoreno mjesto i vrijeme dolaska, javke itd.

Vrlo teško je išlo sa pronalazanjem pogodnog broda za prebačaj. To je ipak nekako riješeno. Bilo je ugovoreno, da će nas (za dobre pare) prebaciti motorni brod »Dupin« vlasnost braće Žurić iz Betine. Ugovorenog dana 27. februara 1937. godine, u subotu, brod je bio privezan uz obalu u Docu Ukrcavanje je trajalo sve do 11 sati navečer, jer su se krećali po dvojica svakih pet-šest minuta, radi konspiracije. Onda smo se otisnuli i sretno izišli iz Šibenskog kanala. Krenuli smo pored Jadrije prema Srimi, gdje nas je na ugovorenom mjestu trebala čekati grupa iz Prvica, Vodica, Zatonu itd. Međutim, ta grupa nije dolazila. Tu smo izgubili više sati vremena i nešto oko 2 sata u noći krenuli smo na određeno mjesto. Tada je počelo puhati jugo, koje je postajala sve jače. Brod je

bio slab za takav vjetar. Vozio je svega oko 4 milje. Tako nismo mogli produžiti dalje, već smo se iskrkali u jednoj uvali sjevernoistočno od Primoštena. Bili smo se dogovorili, da bi produžili pješke do Marine ili Segeta, a odatle da se povežemo s drugovima u Splitu. Tako smo krenuli preko zaseoka na području Primoštena i Rogoznice i došli do jedne uvale južno od sela Marine. Tu nas je zatekla noć. U rano jutro dvojica drugova otišli su do Splita, povezali se s organizacijom u Splitu i dogovorili se da čekamo u toj uvali dok stigne brod. Donijeli su i nešto hrane, jer smo cijeli dan (nedjelja, 28. februara) pješčili i bili gladni i umorni.

Iz Šibenika i okolnih sela bilo je ukupno oko 60 drugova i drugarica, a trebalo ih je biti 96, ja su došli drugovi iz Prvica, Vodica, Zatonu itd. U grupi drugova iz Šibenika bili su pored ostalih ovi drugovi: Vulelija Berislav sa drugaricom (Berislav je kako smo spomenuli strijeljan od ustaša u Kerestincu), Santini Edo (general major JNA), Blažević Božo, Erak Ivica, Jurković Marko - Takelja, Guberina Paško - Maja (poginuo u NOB-i), Belamarić Ante (poginuo u NOB-i), Višić Blaž (strijeljan od Talijana 1941. godine), Belamarić Luka - Lukica, Vukčević Jozo (poginuo u NOB-i) i Marković Veljko (strijeljan od ustaša 1941. godine).

Sama činjenica, da nas je oko 60 prošlo kroz mnogo zaselaka Primoštena i Rogoznice do Marine, govori o tome, da se nije moglo računati sa konspiracijom tj. da nas neće otkriti. Tako je i bilo. Ujutro oko 10 sati 1. marta 1937. godine, pojavili su se žandari i uhapsili nas, te pješke pokuli do Trogira u komandu žandarmerije.

Mi smo imali ugovorenu »legednu«. Naime, te nedjelje je i-

mala da se odigra nogometna utakmica između »Hajduka« i »Splita«, pa je nas tobože organizirao jedan nogometni sudac, da dodemo navijati za »Split« kao radnički klub (jer je među nama bilo drugova koji su politički bili poznati kao komunisti). Međutim, među nama je bilo i seljaka, koji nisu imali pojma o nogometu, pa je prijetila opasnost da se »legenda« otkrije. Radi toga smo iskoristili priliku, i te drugove nagovorili da bježe iz kolone. To je bilo moguće, jer su bila samo tri žandara, koji su iz straha išli zajedno na začelju kolone. Naša kolona se jako rastegla a prolazili smo kraj zidova i gomila krševite obale, tako da nije bilo teško pobjeći. Tako je umjesto 60 u Trogir stiglo manje od 40 drugova i drugarica. Kada smo bili blizu Segeta, pojavio se brod koji je dolazio po nas. Žandari su na njega uperili puške i naredili da se udalji (od straha da ih mi ne napademo) nisu zaustavili brod niti uzeli broj i ime broda. U Segetu je čekalo pojačanje žandarmerije, tako da smo odatle do Trogira išli pod jakom stražom, potpuno opkoljeni žandarima. Navečer do ponoći su nas saslušavali. Svi smo govorili isto, pa — da li su povjerovali našoj priči ili nisu — pustili su nas oko ponoći. U manjim grupicama smo pješke krenuli za Split, gdje je trebalo pribaviti novac, da bi se drugovi povratili natrag. No, policija je u Splitu lako uočavala umorne i pospane, neobrijane omladince, te većinu pohapsila i stražnom dopratila do Šibenika.

Tako, nažalost nije ostvarena naša želja da podemo u Španiju, i da se zajedno s ostalim borcima iz slavnih internacionalnih brigada borimo za Republikanski Španiju. Istog dana pohapšena je veća grupa iz cijele zemlje, koja je bila krenula zajedno sa drugovima iz Splita i okolice. Gašpar Bergam

O kninskoj školi koja radi

NA TRI KOLOSIJEKA

Ovogodišnji društveni plan kninske općine koji je dio novog petogodišnjeg plana razvika poljoprivrede u komuni uključujući tu tekuće akcije i perspektivne programe poljoprivrednih zadruža, poljoprivrednog dobra »Glavica«, kao i realizaciju gospodarske osnove nakon provedene melioracije Kosova polja, predviđaju se raznovrsni oblici unapređenja poljoprivredne proizvodnje i stočarstva.

Usporedno s tim na dobrom je putu rješavanje, dosad kritičnog pitanja, a to je osiguranje potrebnih kadrova, viših, srednjih stručnjaka i tehničara kao i kvalificiranih radnika u ratarstvu i stočarstvu.

Dobar dio tih toliko potrebnih poljoprivrednih kadrova školuje se danas u kninskoj Poljoprivrednoj školi koja radi na dva kolosijeka. Već drugu godinu po- hađa je 60 učenika koji će dobiti spremu srednjih poljoprivrednih kadrova, a od ove školske godine, nakon reorganizacije srednjih poljoprivrednih škola, upisalo se dosta učenika koji su se opredijelili za jedan od dva postojeća smjera: ratarski i stočarski. Oni će postati kvalificirani radnici nakon dvije, odnosno tri godine. Kninska Poljoprivredna škola za kvalificirane radnike s praktič-

nom obukom smještena je u vrlo lijepim prostorijama, koja je, uostalom, vrlo dobro opremljena nastavnim sredstvima u učilima, od klasičnih do suvremenih, kao što su audivizuelna sredstva. Uz to postoji dobro snabdjevna stručna biblioteka od preko 4000 knjiga. Škola također ima dosta opreme za nastavu fizičkog odgoja, pa se računa među najbolje opremljene škole u gradu.

Ova škola postala je i centar za izborazbu odraslih kadrova u poljoprivredi, kojima je potrebno da steknu dokvalifikaciju, kvalifikaciju ili visokokvalifikaciju. To se provodi u suradnji sa Kotarskim zadrudnim savezom. U tome smislu od početka ove god. Poljoprivredna škola otpočela je rad i na trećem kolosijeku, a to su tečajevi za zadrugare s čitavog područja kotara Šibenik. Za vrijeme prvog jednomjesečnog

tečaja, koji je završen 28. siječnja polaznici su stekli korisna znanja iz voćarstva, vinogradarstva i vinarstva. Težište rada bilo je na praktičnoj nastavi. Poslije ovog slijedit će drugi tečajevi. Na radu je tečaj iz ratarstva: stočarstva s predviđanjem da se obrazovanje odraslih kadrova u poljoprivredi proširi na zainteresirane zadrugare s područja kotar Zadar, a u suradnji s tamošnjim Zadrudnim savezom. Poljoprivredna škola u Kninu ima lijepih mogućnosti za internatski smještaj ne samo svojih učenika, nego i tečajaca.

Učinioci ove škole provode obavezu praktičnu nastavu na poligonima dobra »Glavica« koje sa školom čini cjelinu. Rad je vrlo dobro organiziran, jer stručnjaci s dobra, koji su referenti proizvodnih grana ujedno rade i kao nastavnici na školi.

Učenički kolektiv blizu 100 budućih poljoprivrednika, pored teorijske i praktične nastave, u toku koje pokazuju sve bolji uspjeh, a što su pokazali krajem prvog polugodišta, svoje slobodno vrijeme koriste učešćem u radu dramske družine ili muziciranja kao članovi dačkog orkestra i drugim oblicima kulturno - prosvjetnog, sportskog i zabavnog života.

Daci poljoprivredne škole uz pomoć svojih nastavnika, namjeravaju zasaditi arboretum na 6 ha, neke vrste botanički vrt u kome će uzgajati razno drveće i grmlje, koje odgovara klimatskim prilikama kraja.

Uz to su već iskopalj jame za sadnju 4000 borilca. Osim toga će pred školom izgraditi dva bazena u parku i oko njih zasaditi cvijeće, jednogodišnje i višegodišnje bilje i grmlje. (AM)

Zapis o transportnim radnicima Knina

O njima se nikad ne piše.

O transportnim radnicima Knina i njihovom malom, ali vrijednom kolektivu od tridesetak ljudi na svoj način, slično kao njihovi drugovi lučki radnici, obavljaju važne poslove i tako ovo poduzeće čini jednu od niza karika cjelokupne privrede u komuni.

Oni rade na velikom željezničkom čvorištu, gdje roba danomice pristiže u velikim količinama ili odlazi, pa je treba iskrcavati ili ukrcavati.

Preko njihovih ruku prošle je protekloj godini više od 39.000 tona robe ili preko 100.000 tona, ako se računa da je prošlo »kroz tri ruke«, jer robu treba iz vagona istovariti u kola, iz kola u skladište, a tu je treba u završnoj operaciji uredno i uskladištiti.

Mnogo toga su izmanipulirali transportni radnici Knina što su dovezle i odvezle brvjne kompozicije teretnih vlakova i kolona kamiona.

Njihova proizvodnja iz godine u godinu je u stalnom porastu. I sve su radili dok zadarsko Autotransportno poduzeće nije osnovalo svoju grupu. Uza sve to, njima je još ostalo 90 posto poslova.

Bit će im sigurno nešto lakše kad proradi pruga Knin-Zadar. Neće biti pretovarana iz zadarskih i benkovačkih kamiona u vagona i obratno. Ali i poslije toga bit će za njih još mnogo posla, jer Knin sa svojim gravitacionim područjem snažno se razvija.

Preko njihovih ruku prošli su vagoni robe. Njihove snažne mišice, uz profesionalnu vještinu, obavljaju poslove da to zbilja impresionira. I kad bi se sva ta roba skupila i sitna

prikupila na jednom mjestu, bila bi to zbilja gigantska piramida materijala ili kad bi se svi ti sanduci, koleta i još mnogo toga drugoga nanizalo jedno do drugoga, tko zna dokle bi se to pružilo.

Kad klijesta željezničkog sluzbenika pregrizu plombu, oni prvi ulaze u vagon, a kad je utovaren i posljednji komad robe, oni i tada zadnji izlaze, a olovna plomba stavlja tada jednu tačku na dio njihova završena posla s koga odmah prelaze na drugi.

Tko su ti ljudi, odakle su? Obični naši mali ljudi iz okolice Knina, Kninskog Polja, Vrpolja, Kovačića, Vrbnika, pa koji iz Matasa ili iz Like, s različitim radnim stažom, od novih sa nekoliko godina ove službe do onih koji su pred penzijom, razlikuju se i po kvalifikacijama, dva kvalificirana, ostali su polukvalificirani, ali oni uče i rade, spremaju se da polože ispite iz poznavanja robe, tehnologije posla i ostalog.

Ima ih pet - šest koji rade od 1946. godine. To je bila grupa, a od 1949. grupa je prerasla u samostalno poduzeće, koje je naročito napredovalo posljednjih godina, kad su dobili opremu za rad dizalice ručne, poluge, lopate, valjke, radna odijela, kišne kabanice, zimske bunde, čizme, kožne zaštitne rukavice - rebatinke za rukovanje željezom itd.

Imaju i svoj radnički savjet na čijim sjednicama pretresaju problematiku proizvodnje, boljih uvjeta rada, rada po učinku i raspodjeli sredstava. Odlučili su u novije vrijeme da nabave jedan manji kamion i da poboljšaju špediciju i raz-

voz robe do skladišta trgovačkih i drugih poduzeća.

Prošle godine premašili su proizvodni plan za 3,5 milijuna, što je za 40 posto više nego u 1959. godini.

Transportni radnici Knina, to su ljudi koji manipuliraju svim vrstama robe, od dječje igračke do televizora.

Ti ljudi što uvijek rade, zimi, ljeti, po kiši i za ljetnih žega, rano, kasno i noću, oznojeni i kad bride prsti od leda, koji uvijek na posao dolaze, jer kod njih nema izostanaka s posla, osim naravno kad zbilja bude opravdan razlog.

Bez posla nikako ne mogu biti. Navika je to. Ruke uvijek moraju nešto da rade.

Transportni radnici su uvijek tu, kao na straži.

Jedni rade, drugi se odmaraju, i tako iz godine u godinu.

Tako rade ljudi, o kojima se malo znade i o kojima se nikad ne piše.

A oni to nisu zaslužili. Naprotiv. Zbog toga im je potrebno čvrsto stisnuti tvrdu, vješto i iskusnu ruku. Ili drugarski spustiti ruku na njihovo rame. (am)

SKRADIN

Pripreme za turističku sezonu

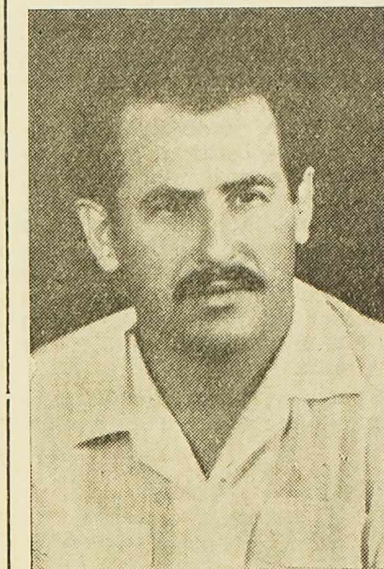
Pripremajući se za ovogodišnju turističku sezonu, Turističko društvo u Skradinu na svojoj posljednjoj sjednici, koja je održana prošlog tjedna u prisutstvu tajnika Turističkog saveza kotara Branka Kukulj donijela je okvirni plan turističke djelatnosti. Osim što će se u znatnoj mjeri poboljšati kvalitet ishrane i usluga u ugostiteljskom objektu

naši ljudi

Siglom u ruci

Reče netko: neka bude na govornici jedan krojač. Pa smo tako posjetili zanatsko poduzeće »Reviju« i uz tapkanje »sin-gerica« prepoznali krupnu figuru Tihomira Bešana. On tu radi kao poslovođa.

Nismo trebali mnogo da se mučimo dok smo dobili kratke odgovore na nekoliko još kraćih pitanja, koje je naš sugovornik uokružio riječima iz kojih je izbjigala ljubav za posao od koga se živi i kojeg se voli. Pa nijesu izostale ni neke opaske iz ličnog životnog repertoara, koji, uzgred budi rečeno, i nije tako velik ni toliko sadržajan, jer je naš sugovornik još uvijek mlad čovjek. Tko ga ne pozna, vjerujem da će to naslutiti iz odgovora koje, evo, donosimo.

Opišite vaš odgoj?

— Familija od pomoraca, koji su rođeni na moru i od mora živjeli, nije mogla da bude drukčija no onakva kakva je bila, a to je, ako hoćete pomalo i konzervativna. Uostalom i vrijeme je onda takvo. Slušao si svaki dan iste priče o poštenju i kakav moraš biti, a već ti se nije dalo, jer nadolazilo je ovdje i onda nešto novo. Možda je ipak od tih savjeta bilo koristi. Danas više puta o tome mislim.

— Što vas je dovelo u krojački zanat? — Rodak u kući imao je krojačku radnju, a i onda su djeca bila znatiželjna. Odrazio sam kod njega, gledao ga kako radi i već tada, nespretno držeći iglu u rukama, zavolio to.

— Volite li sastanke, govorite li rado u javnosti?

— To kad se posla tiče, prije svega. Na sastancima radničkog savjeta nije mi teško šest sati sjediti i slušati i govoriti. Tamo sam dosta bučan. Jer, uvijek ima o čemu da se govori.

— Imate li vi knjiga u ladici? — Ako mislite beletristiku, onda dobro i ne stojim. Nije da ne čitam, i toga bude češće, samo da je više vremena. Novine se obavezno nađu u rukama, jer bez njih se nanas

ne može. U mladim danima čitao sam više.

— Kakve ljude volite? — Možda bi bilo bolje da ste me pitali kakve ne volim. Ili je to svejedno. Valjda jest. Onda zapišite, onako da ne izmakne. Volim svakog tko je čovjek, a što je čovjek, to čovjek, možete napisati i velikim slovima, prepuštam vama i čitaocima.

— Glavne crte vašeg karaktera?

— Pa da o sebi govorim. Možda bi bilo bolje da ste nekog drugog pitali. Tko zna da li se be još uvijek dobro poznajem. Ma neka bude: volim raditi pošteno, i s ljudima biti u dobrim odnosima, volim da budem raspoložen i onda kada ne bih trebao da budem. Pa bilo bi još nešto.

— Kao poslovođa, što vam je glavna briga?

— Da mušterija bude zadovoljna kvalitetno i vremenski, jer ako si preuzeo neku obavezu i izvršiti je treba. Inače se gubi povjerenje. A do toga ne smije da dođe.

— Što vas je najviše potreslo u životu?

— Dvije godine logora. Još gotovo dijete sa svim svojima našao sam se u logoru na Molatu. Tu sam vidio i lično doživio mnogo toga, čega se i danas nerado prisjećam. Ništa nije bilo bolje ni kada su nas prebacili u jedan logor u Italiji.

— Kako se oblače ljudi u našem gradu?

— Ni u novcu nije sve. Mnogo je važno da čovjek ima ličnog ukusa. Možda ga kod nas uvijek baš i nema. Konkretnije naši građani prihvaćaju novine tek onda kada se one nalaze na zalazu. Do tog trenutka treba ih uvjeravati. Ma ne kažem da je ni tada kasno.

— Jeste li mnogo putovali. Kako ste doživjeli strani svijet?

— Eto, bio sam više puta u Italiji. Pa mi se jednom i ovo dogodilo: u jednom hotelu prišla mi je sobarica s riječima: »Gospodine Moudugno, bili ste dali potpis za moju kćerku«. Mislija je da sam ja onaj pjevač. — D. Bećir

Susret u kupeu

ZAŠTO SAM TO UČINIO?

Bila je noć. Željeznički točkovi jednolično su udarali u spojeve tračnica i razbijali monotonu januarsku tišinu. U kupeu II razreda brzog vlaka bilo je vruće, barem se meni tako činilo. Onom starcu do mene bilo je neprijatno, mrmljao je na nas mlade, kada smo predugo ostavljali otvoreni prozor.

Mi mladi, rekoh. Bilo nas je zapravo troje. Jedna simpatična djevojka. Suputnik, mladić, današnji student na jednom fakultetu u metropoli. Zgodan momak treba priznati. Pričali smo, razgovarali o ko- ječemu, da vrijeme prije prođe, dosada da se ubije. I čini mi se da smo te zimske noći u kupeu drugog razreda brzog vlaka bili vanredno iskreni, srdačni, intimni.

O čemu se zapravo radi kad pišem o tom čovjeku?

— Pa, mislim da je dobar mladić, da je vrijedan pažnje.

— Ukratko, recimo, da se zove Šime. Pred tri godine taj je Šime izveo avar-uru. Njih trojica ukrcali su se u predvečerje jesenjeg dana u motorni čamac, privezan uz gat u seoskoj lučici i otišli. Kamo? Kuda?

U novu, nepoznatu sredinu! — I kako ste doputovali? — upitah Šimu.

— Kako? Zalosno! Umalo da nam jadranska pučina ne postade grobnica. Brodica, znate, mala, a more bijesni i navire. Motor se ugasio. Dva dana i dvije noći bili smo prepušteni bjesomučnoj igri valova. Trenuci koje neću lako zaboraviti. Nigdje horizonta. Na što je sve to ličilo. Bili smo na izmaku snaga.

Prihvatila nas neka ribarica. Mislili smo da će poslije svih tih jezivih, dramatičnih trenutaka ići već bolje. Ali ništa od toga. Tri mjeseca okruživali su me bodljikave žice jednog logora za emigrante. Dvadeset dana neizvjesnosti, potištenosti, ispitivanja, nagovaranja, griznje savjesti. Da vam pričam u detalje o životu u »campo dei profughi« mislim da nema svrhe. Reći ću samo to, da taj sumnjivi život nisam mogao podnijeti. Zelio sam se vratiti u staru sredinu. I do- doh!

— Primili su vas lijepo? — upitah.

— Oprostili su mi. Eto vidite, nastavio sam školovanje, treću sam godinu upisao, redovito polažem ispite, radim u »Servisu«. Na putu sam da postanem čovjek!

Zašto sam sve to napravio? Ne znam, nisam u stanju da objasnim, nezrelost valjda.

Željeznički točkovi jednolično su udarali u spojeve tračnica, razbijajući monotoniju januarske tišine. Putnici su se spremali za izlazak. Konduktjer je viknuo ime mjesta u koje smo upravo stizali...

M. M.

Odgojni problemi

MLADI I STARI

Već je Turgenjev u svojem djelu »Očevi i djeca« ustanovio da je teško približiti dvije generacije, koje su daleko u shvaćanju, mišljenju i težnjama. Roditelji zaista prema djeci pokazuju čistu i neograničenu ljubav, ali uza sve to, mladi ne pokazuju naklonost prema starijima. Ne vole ih mnogo u svojoj sredini, jer stariji nose ozbiljnost, solidnost, red i stegu, a mladi hoće da polete u tempo svoje bezbrižnosti i snova. Već na prvom susretu mladi osjeća starijega kao smetnju i zapreku. U samoj školi mala djeca jedva čekaju da se učitelj, negdje makne da ustima, rukama i nogama dadu oduška što je otišao.

A na kakvom sastanku ili skupu, jedan starij muči se i znoj kako bi u svojim poukama i savjetima ispaio što bolji i plemenitiji, a prisutni mladi namiguju jedan drugome i jedva čekaju kad će stari završiti.

Starije to smeta, ali to je prirodna nesimpatičnost mladih prema starijima. Tu i tamo će

malo ismijehivanja i nesklada izbiti prema starijima i u slučajevima gdje se radi čak i o dobrom odgoju djece. Kad se govori o mladima i starijima, onda se mora misliti ne samo na razlike u godinama, nego i na onu njihovu borbu za vlast, za glavnu riječ na svim područjima života, na onaj redoviti sukob u svim stoljećima i narodima. Nema generacije koja se nije sukobljavala.

To je kod starih nostalgični uzdah za dobrim i starim vremenima i živa želja da mladi usvoje njihovo iskustvo.

Mladi pak upiru prstom u budućnost, uzdižu se u carstvu svojih snova i reagiraju na kruti režim koga stariji provode. Starij prestano govore o neposlušnosti i nepokornosti mladih, a mladi predbacuju starijima zastarjelost i nepristupačnost. I tako se ti sukobi vječno ponavljaju i ponavljat će se.

Najteži sukobi u porodici očituju se u vremenju, kada djeca počinju ići svojoj zrelosti, to je

redovno oko 14 godine. »Mi našega sina više ne poznajemo«, kaže jedan roditelj, »na svaku primjedu reagira grubošću. Ni u školi nije s njim sve u redu. Počeo je i pušiti, a mi to ne možemo dozvoliti.

U pedagoškoj literaturi čitamo ovu značajnu izjavu jednog roditelja: »Mi smo sretni što nam djeca rastu, što se nalaze pred samim završetkom djetinjstva, ali mi smo i tužni jer to je i početak njihovog odlaska iz našeg okruženja. Kako taj odlazak iz okruženja roditelji osjećaju kazat će nam i jedan roditelj: »Svake nedjelje svi smo mi čitava porodica odlazili zajedno na izlet ili u kino. Sada odjednom naš najstariji sin odbija da ide s nama. Poslije toliko godina koje smo prosvetili odgoju on naprosto ne želi da bude sa svojim roditeljima. Neće čak čestito ni razgovara s nama«. Jedan drugi roditelj ovako se tuži: »U posljednje vrijeme moja kćerka tvrdi da uopće nemam ukusa, da nisam savremena. Želi sama da odlučuje što će oblačiti i kako će se češljati. Imam čak utisak da je pomalo i stid da se mnom pojavi na ulici. Dosad me uvijek pitala za savjet«.

Sukoba i problema dakle ima. Oni su sve teži i komplikiraniji u onim godinama kad se otvaraju horizonti znanja učvršćuju pogle-

di i mišljenja. Događa se, dakle, ono što je neizbježno i za čije rješenje nema možda formula ni priručnika.

Međutim, potrebno je iznijeti što djeca misle o svojim roditeljima. U jednoj anketi djeca su bila pitana: »Što bi vi, djeco, učinili da ste odrasli?« Ja bih uvijek pažljivo slušao što djeca pitaju pa bih im odgovorio na pitanje. Drugi je odgovor glasio: »Ja bih sjeo pored svoga dječaka, gledao bih ga u oči, a kad bi mi postavljao pitanje, ne bih za to vrijeme čitao novine kao moji roditelji«. Nešto zrelije djevojčice, kad su bile pitane da dadu mišljenje o svojim roditeljima, onda smo mogli čuti ovo: »Ja želim što me moji roditelji stalno ispituju gdje sam bila, što sam razgovarala s nekim, tko je bio sa mnom u društvu i td. Mi često iz inata govorimo neistinu, jer se u takvoj situaciji osjećamo kao na saslušanju.«

Jedna četrnaestogodišnja djevojčica govorila je: »Ljudi me nepovjerenje mojih roditelja. Oni me nigdje ne puštaju samu već uvijek u pratnji starijih osoba. Takve pojave su već dosadile. S mladim svijetom ne smijem da šetam, jer moji roditelji stalno grde omladinu. Za njih nitko od mladih nije dobar«. Vidi se, dakle, po svemu da mladi traže više povjerenja od starijih i više

nje u kućnoj radinosti, a isto tako ispituju se mogućnosti boljih saobraćajnih veza sa Šibenikom i okolnim mjestima. U organizaciji Turističkog društva uspostaviti će se svakodnevna veza do slapove Krke, a u dogovoru s Autotransportnim poduzećem razmotrit će se pitanje autobusne veze Šibenika sa Skradinom. Budući da se u novoj sezoni očekuje veći priliv domaćih i stranih gostiju, to je Turističko društvo odlučilo da do početka sezone stvori što povoljnije uslove

razumijevanja. To je jasno izrazio i jedan dječak kada je kazao: »Ja od njih očekujem više povjerenja u mene, a kada vidim da ga nemaju, izmišljam kako ću ih prevariti.« Ponekad je sukob s roditeljima i zbog plesa i razonode: »Moji roditelji misle da se na plesu svi mladići i djevojke moraju pokvariti«, kaže jedan dječak.

Svakako najsretnije rješenje ovoga problema je tamo, gdje vlada obostrani sporazum i razboritost. Možda je za ovo ublažavanje sukoba prihvatljivo mišljenje jedne majke koja je izjavila: »Ja svoj stav objašnjavam, ali što mogu jednostavnije. Iznosim svoje poglede o jednoj stvari i prepuštam djecu da sami odluče, naravno, upoređujući svoje i moje gledište. Mislimo da je korisno i nužno, da roditelji stavljaju djeci svoje primjedbe na izvjesne situacije, jer kad bi im sve dozvoljavali, značilo bi da kod djece nema negativnih pojava, odnosno da je njihovo ponašanje takvo da ga ne treba korigirati. Ili konkretnije, značilo bi da život teče takvom linijom da nigdje nije potreban životni oprez. Međutim, svi mi stariji znamo da se život ne može tako shvaćati i da je potrebno koristiti iskustvo starijih.

M. Mrđen

kultura - prosvjeta - kultura - prosvjeta - kultura

Iz Naučne biblioteke

Osamostaljenje, prostor i veća sredstva

Naslov baš sasvim i nije tačan. Možda ga je trebalo i izostaviti. Pa, ipak u ničemu nije smo pogriješili. Objašnjenje je sasvim jednostavno: u našem gradu, službeno, još i ne postoji takva ustanova. Kažemo službeno, jer ona ipak djeluje, i na njenim ulaznim vratima piše »Naučna biblioteka«. Stvar je samo u tome, što se ona još uvijek nalazi u sastavu Gradskog muzeja, skrivajući pod tom, vjerujemo, ni potrebnom, a ni korisnom činjenicom jednu anomaliju, koja, eto, već odavno postoji, a koje bi trebalo da što prije nestane.

Početak je bio jednostavan, normalan i za ono vrijeme možda jedino moguć. Naime, prije nekoliko godina odvojen je izvjestan knjižni fond Posudbene biblioteke, pretežno klasične, naučne, da rećemo »teže« knjige i uz još neke, ali minimalne prinove, udareni su temelji jedne nove biblioteke. Mislio se da će ta biblioteka tokom vremena prerasti u pravu Naučnu biblioteku, da će preuzeti sve funkcije adekvatne nazivu i tako postati samostalna ustanova. Međutim, ni do danas do toga nije došlo.

Istina, to i nije tako jednostavno učiniti, i to provođenje je povezano s izvjesnim problemima, no trebalo je ipak malo više poradi. Vjerujemo i zbog visokih škola, koje će se po svojoj prilici već na jesen otvoriti u našem gradu. No, i bez toga, i sadašnje potrebe jasno su to nametale. Velik broj kulturnih, prosvjetnih i naučnih radnika nužno je orijentiran na knjižni fond ove biblioteke. A nije odviše bogat, dapače, sasvim je siromašan. Otrpilike, na policama Naučne biblioteke leži danas 12 tisuća knjiga. To je, bez sumnje malen broj. Pa kad bi se uzelo da su to sve vrijedna dijela, onda bi već nekako mogli biti zadovoljni. Nažalost nije tako. Većinom je zastupljena beletristika, djela književnika, što, naravno, nije loše, ali ne može nas ni zadovoljiti. Kažemo, ne može već danas, a sutra će situacija

biti još teža. Jer, da se opet vratimo na nove visoke škole, kada dođe do otvaranja pedagoške akademije i visoke metalurške škole, gdje će ti studenti naći knjige, koje će biti neophodne za njihov rad. Gdje će ih naći, ako ih nema u Naučnoj biblioteci? A eto, kako stvari sad stoje, ipak će više puta uzaludno pokušati na vrata.

Pa, u čemu je stvar? Nije tajna i ne treba kriti: u prvom redu nedostaje novčanih sredstava. U prošloj godini Naučna biblioteka je dobila svega 200 tisuća dinara za nabavu novih knjiga. Zahvaljujući tome više nego skromnom iznosu na policama su se našle neke nove knjige - njih oko 270. A to je ipak malo. Više nego malo.

S tim u vezi trebamo reći i nešto drugo, koje može zvučiti i odveć

oštro, ali nikako nije na prečac napisano i mislimo da je sasvim na mjestu. Da li je uputno, da li je uopće zgodno i promišljeno početi s otvaranjem visokih škola, ako grad u kome se trebaju otvoriti nema jedne solidne i dobro opremljene biblioteke. U gotovo svim gradovima koji su dobili visoke škole i fakultete postoje bogate knjižnice. Ako nijesu bile prije toga, ono su bar u samo zoru toga dana takve postale. Time nikako ne mislimo reći, da našem gradu ne trebaju visoke škole. Dapače, možda ih je Šibenik već i prije trebao imati. Ovo samo navodimo s ciljem da ukažemo (da li je to uopće potrebno?) na potrebu da je nužno već sada, ne odugovlačeći, Naučnoj biblioteci dodijeliti veća sredstva, kako bi se mogao koli-

ko toliko stvoriti jedan fundamentalan knjižni fond.

Pored toga, kako je poznato, Naučna biblioteka oskudijeva sa skladišnim prostorom, a nema ni čitaonice. Da li će se to u skoroj budućnosti riješiti ne znamo, ali vjerujemo da hoće. Petogodišnji plan razvitka školstva i kulture na području šibenske općine predviđa odvajanje Naučne biblioteke od Gradskog muzeja. Samo, osamostaljenje Naučne biblioteke neće u stvari mnogo dobiti, ako se za njen rad ne pronađu (da kažemo izgrade) nove prostorije. Jer, ponavljamo, ove u kojima danas radi nijesu prikladne i ne mogu odgovarati svojoj namjeni. Zbog toga i vjerujemo, da ćemo na duge čuti i dobre vijesti. Uostalom, na njih odavno čekamo.

Đ. B.

Dvije visoke škole

Nedostatak stručnih kadrova u prosvjeti, privredi i u javnim službama, jedan je od najaktuelnijih problema našega kotara. Pomanjkanje stručno - sposobnih ljudi, znamo, nije lako odjedanput riješiti. Konačno, to i nije samo problem šibenskog kraja. Pa ipak, nametnula se potreba da se smjelijim i bržim koracima nađe put da te praznine nestane. S tim u vezi jasan nam je, logičan i potpuno opravdan zahtjev da se i u našem gradu otvore neke više škole. Kada su se sagledale potrebe i uzele u obzir mogućnosti, stalo se na stanovište da bi bilo najpreče i najvažnije da dođe do otvaranja pedagoške akademije i jedne visoke škole, koja bi pripremala stručnjake za obojenu metalurgiju. Kasnije, misli se, može biti govora i o otvaranju više ekonomske škole.

U vezi toga prije izvjesnog vremena održano je savjetovanje o problemima i potrebama školstva na području šibenskog kotara, kome su pored predstavnika Narodnog odbora kotara i šibenske općine prisustvovali i izaslanici Savjeta za prosvjetu NR Hrvatske. Nakon svestrane diskusije, koja je bila potkrijepljena činjeničkim podacima o nedostatku kadrova u sadašnjoj situaciji i, još više, o njihovom pomanjkanju kada dođe do realizacije perspektivnih petogodišnjih planova razvitka privrede i školstva, prihvaćeno je mišljenje, da je u Šibeniku potrebno otvoriti više u metaluršku dvogodišnju školu i pedagošku akademiju.

Kako je poznato, šibenska poduzeća za proizvodnju aluminija i ferolegura čine okosnicu privrede našeg kraja, a i u opće jugoslavenskim razmjerima predstavljaju vrlo značajan centar obojene metalurgije. No, kada se pogleda s kakvim i kolikim kadrom ta poduzeća raspolažu, postat će nam jasno da stvar i nije tako zadovoljavajuća. Još više, kada se to poveže s perspektivnim razvojem proizvodnje, a ona će se znatno povećati, logično se nametnuo zaključak o potrebi otvaranja visoke škole, koja bi osposobljavala stručnjake za rad u metalurškim pogonima. Da bi nam neke stvari bile jasnije, opravdanost tog zahtjeva možemo najbolje potkrijepiti jednim podatkom. Naime, danas u Tvornici

elektroda i ferolegura, Lozovcu i TLM »Boris Kidrič« nedostaje 27 inženjera, a uskoro će se taj broj povećati na 50.

O opravdanosti otvaranja pedagoške akademije najbolje svjedoče činjenice da šibenskom kotaru u idućih pet godina treba više od šest stotina prosvjetnih radnika. Kako do njih doći? Zaista to nije lako. Zbog toga se vjeruje da će pedagoška akademije već u idućoj školskoj godini otvoriti vrata svojim prvim slušačima.

Problem prikladnih prostorija uopće se ne nameće, jer će, po svojoj prilici ova nova visoka škola raditi u sadašnjim prostorijama Učiteljske škole, koja je prošle jeseni upisala posljednje učelnike u prve razrede. Nastavni kadar će se dobrim dijelom osigurati u samom Šibeniku, a što se tiče broja studijskih grupa, s kojima bi akademija počela rad još nije utvrđeno, no kompetentni smatraju da bi se već u početku mogao dobrom organizacijom i zalaganjem osigurati rad pet takvih grupa.

Prema tome, postoje svi uvjeti da u idućoj nastavnoj godini i ovaj lijepi grad pod Šubićevom postane fakultetskim gradom. Koliko će to općenito značiti za njegov razvitak, suvišno je i govoriti. Zbog toga vjerujemo, da ćemo uskoro na stupcima našega list moći reći nešto više i malo konkretnije o svemu ovome.

Đ. B.

Historijski spomenici

Kad je majstor Bonin radio gotski prozor na crkvi sv. Barbare, u Šibeniku i u Dalmaciji harala je kuga. Bonin je umro od te strašne bolesti god. 1429. Svoj rad on je međutim završio dosta ranije, jer, kad se u donjem dijelu prozora radila kapelica oko 1419. god., prozor je već tada bio gotov.

Kapelicu je izradio nepoznati majstor, a u njenom centralnom dijelu prikazana je madona sa djetetom, dok se s desne strane nalazi klečeći čovjek sa plaštem. Natpis nad njim kazuje da se radi o liječniku Marku iz Šibenika. U odnosu na glavnu kompoziciju, lik je veoma smanjen, ali je sam za sebe ipak proporcionalan. Stil cijelog spomenika je kasno gotički. Natpis nad likom liječnika počinje riječima: »Ja, Marko, liječnik iz Šibenika, dao sam načiniti ovo djelo radi uspomene...«

Staleška pripadnost liječnika Marka je sporna. Vjerovalo se, da je imao kneževski naslov, ali je to malo vjerovatno, s obzirom, da su liječnici u srednjem vijeku bili samo neka bolja vrsta obrtnika. Prema grbovima, koji se vide na ovom reljefu, a koji nisu objašnjeni, pretpostavljalo se, da je liječnik Marko bio u srodstvu sa Šubićima ili s poznatom obitelji Zavoroćića. Međutim, to nije moglo biti dokazano. Postoji nekoliko pisanih dokumenata, u kojima se također spominje lik Marka »kirurga«, ali bez bližeg identiteta.

Kulturno-historijska vrijednost Markova spomenika je velika. Ovo je jedinstveni reljef u našoj medicinskoj povijesti. Šibenski spomenik vrijedan je prilog međunarodne povijesti medicine, a za nas interesantan ilustrator prilika u našem gradu.

J. Celar

film

Campo Mamula

DOMAĆI FILM. REŽIJA: VELIMIR STOJANOVIC

Previše se toga htjelo prikazati u ovom filmu a da bi se išta u redu prikazalo. Ako se već kao osnov uzela jedna epizoda iz okupacije, od strane Njemaca, talac zatočenih na otoku Mamuli da vade mine, onda je trebalo pošteno se uhvatiti toga i mogao se stvoriti film koji bi bio i uzbudljiv i koji bi pokazao herojstvo i veličinu naših boraca. Međutim, vrlo često i bespotrebno se išlo u rasprave i sukobe među samim zatočenicima, a neko nerazumljivo psihologiziranje, koje je glavnu radnju razvodnjavalo, a koje je opet samo po sebi bilo i previše iskonstruirano a da bi imalo nekog smisla. Valjda je to bila posljedica težnje za izbjegavanjem crno-bijelog slikanja likova, ali ona je u ovom slučaju bila nepotrebna i sasvim nevjesto provedena. Mnogi likovi su nam ostali nejasni, a i pojedini interpretatori su podbacili. Osim toga i sama osnovna radnja je ostala bez naročitog efekta. Tako su se vrijednosti ovog filma svele samo na pojedine detalje, koji nisu od nekog naročitog utjecaja na film u cjelini.

U procjepu

TALIJANSKO - FRANCUSKI FILM. REŽIJA: JULES DASSIN

Film ima čitav niz odlično izrađenih sekvenca, pun je brižljivo obradenih tipova glumački izvrsno donesenih, pa opet nam nešto smeta da kažemo da se radi o velikom filmu. Možda je to izvjesna prezasićenost. Film kao da je sastavljen od samih epizoda, koje su već od samog početka dinami-

čne i snažne, ali međusobno nedovoljno čvrsto povezane, a da bi nam dozvolile jaču koncentraciju i hvatanje za nešto što bi predstavljalo razvojnu liniju radnje. Ali ako pretpostavimo da se filmom htjelo prikazati život jedne palanke u čitavom kompleksu grubosti, malograđanstvine, memorala i bijede koji se kriju ili čak i ne kriju u njoj sredini, onda je to bez sumnje uspjelo, pa makar nam prema našim shvaćanjima neke stvari izgledale i nevjerojatne. Međutim, ipak je teško reći da je Jules Dassin ovim filmom dostigao uspjeh filma »Onaj koji mora da umre«.

Starac i more

AMERIČKI FILM. REŽIJA: JOHN STURGES

Kažu da Hemingway nije dosad bio zadovoljan ni sa jednom ekranizacijom svojih romana. To nije nikakvo čudo, jer filmska sredstva, ma kako bogata i raznolika bila, nikako nisu u stanju da prikažu i izraze sve piščeve misli i ideje, kojima je on nadahnio svoje djelo, da postave tačno težiste radnje i da dadu odgovarajući karakter svojim likovima. U kratkom Hemingweyevom remek - djelu »Starac i more« osnovna ideja je nepobjedivost čovjeka u borbi sa prirodom. Radnja je vrlo jednostavna: borba između starca i ogromne ribe, ali najveći dio romana zauzimaju starčeve meditacije. Kako će nam to film prikazati, kad u njemu imamo sliku koja mora da se mijenja, da bude živa dinamična, te da bi se to izvelo mora da trpi tekst romana. Zato »Starac i more« i nije nikako pogodno djelo za ekranizaciju i, kolikogod film ne održava sve kvalitete romana, teško nam je zamisliti da je više moguće postići. A kompencija za ono što nije postignuto je odlično donesen lik starca od Spencera Tracyja i neobično uspješni snimci, naročito borbe sa sabljanom i morskim psima.

— b —

Repertoar kina

Balada o vojniku na programu u veljači

Među filmovima koji su na programu naših kina u februaru, barem prema onome što smo čitali i čuli o njemu, jedno od najistaknutijih mjesta zauzima sigurno sovjetski film »Balada o vojniku« poznatog režisera Cuhrajeva. Osim ovog gledat ćemo još dva sovjetska filma i to priču sa savremenom temom iz sovjetskog života »Roditeljski dom« i priču o stradanju jedne djevojčice za vrijeme rata »Djevojčica traži oca«.

Od američkih filmova koje ćemo gledati spomenut ćemo na prvom mjestu toliko reklamirani film o slavnom španjolskom slikaru Goyi »Gola Maja« u kojem Goyu tumači Anthony Franciosa, a vojvoćkinju od Albe Ava Gardner. Interesantno će biti vidjeti i ekranizaciju romana Dostojevskog »Braća Karamazovi« što je režirao Richard Brooks, a glavne uloge igraju Yul Brynner, Maria Schell, Claire Bloom, Lee J. Cobb i Richard Basehart. Dalje je na programu film raden po romanu E. M. Remarquea »Doba života i doba smrti«, zatim »Nemirne godine«, koji je režirao režiser »Posljednjeg mosta« Helmut Kautner, western »Zakon prerije« s Robertom Taylorom i Richardom Widmarkom, i Disneyev crtani film »Zdravo prijatelji«.

Jedini domaći film koji ćemo u februaru gledati je akcioni film Žike Mitrovića »Kapetan Leši« s Aleksandrom Gavrićem, Selmom Karlovac i Marijom Tocinoskom u glavnim ulogama.

U februaru na programu nalazi se i poljski film »Voz«, koji je na festivalu u Veneciji izazvao veliki interes, a kojeg je režirao jedan od najboljih poljskih režisera Jerzy Kawalerowicz. Osim toga gledat ćemo i istočnonjemački film »Spletka i ljubav«, raden po poznatoj istoimenj Schillerovoj drami, zatim talijanski kriminalni film »Prokleta prevara«, kojeg je režirao Pietro Germi, a igraju Claudia Cardinale, Franco Fabrizzi, Eleonora Rossi-Drago i drugi.

Još je na programu zapadno-njemački dokumentarni film »Od Aljaske do Meksika«, koji je pobrao niz međunarodnih priznanja, i francuski film »Neobična lje je na programu film raden po romanu E. M. Remarquea »Doba života i doba smrti«, zatim »Nemirne godine«, koji je režirao režiser »Posljednjeg mosta« Helmut Kautner, western »Zakon prerije« s Robertom Taylorom i Richardom Widmarkom, i Disneyev crtani film »Zdravo prijatelji«.

MOZAIK

Veće zabavnih melodija

U Šibeniku 5. veljače gostuje grupa poznatih zagrebačkih pjevača, koji će prirediti koncert zabavnih melodija. Uz pratnju zabavnog sekteta zagrebačke »Vedre scene« nastupit će popularna Jasna Benedek, zatim Lela Bezjak, Ivica Šerfezi i dobro poznati »Duo sa Kvarnera«, dok će konferansu voditi glumac Borivoje Šembera. U okviru programa publika će vidjeti i kratku reviju konfekcije »Umberto Gorjan«.

Gostovanje organizira Dom Jugoslavenske narodne armije. Kako smo obaviješteni u toku ovog mjeseca po svojoj prilici Šibenčani će imati prilike čuti i vidjeti i nekoliko beogradskih umjetnika.

Izabrani školski odbori

Prošlih dana zborovi birača izabrali su svoje predstavnike u nove školske odbore. Mandat novoizabranih školskih odbora traje dvije godine. Očekuje se da će rad ovih odbora biti veoma sadržajan, budući da novi zakon o financiranju škola ovom već afirmiranom organu društvenog upravljanja pruža široko polje djelovanja.

Festival amaterskih zborova

Već su počele pripreme za organiziranje festivala amaterskih zborova, koji će biti upriličen u našem gradu u sklopu općejugoslavenske proslave dvadeset godišnjice narodnog ustanka. Kako doznajemo, prethodno će se u svim kotarima Hrvatske prirediti smotre na kojima će učestvovati mješoviti amaterski zborovi, dramske grupe i dječji horovi.

Izložba Viktora Radića

Naš sugrađanin slikar-amater Viktor Radić otvara svoju prvu izložbu slika. Na izložbi on će da se predstavi s dvadesetak radova. Izložba će biti otvorena od 19. ovog mjeseca.

gradske vijesti

Polugodišnji rezultati u srednjim školama

Moglo je biti i bolje

Komunalni radovi u ovoj godini

ŠIBENIK KROZ TJEDAN

Srijedom u 7 Javna tribina Radničkog sveučilišta

Predavanja:

Srijeda, 1. II Aktuelni razgovor: Moderno u teatru. Predavač: Miljenko Misailović, redatelj Narodnog pozorišta Beograd.

Srijeda, 8. II E. Kardelj: Socijalizam i rat. Predavač: potpukovnik Milan Miladinović. Dvorana Društvenog doma. Početak u 19 sati.

Filmske predstave:

Srijeda, 1. II Talijanski film »U procjepu«. Kino »20. aprila«.

Srijeda, 8. II Francuski film »Neobična Amerika«. Kino »Te-sla«.

Početak u 16 sati.

KINEMATOGRAFI

»TESLA«: Jugoslavenska kinoteka prikazuje američki film — POBUNA U SING-SINGU — (do 2. II)

Premijera francuskog cinemaskop filma u boji — NEOBICNA AMERIKA — (3. do 7. II)

»20. APRILA«: premijera francuskog filma — U PROCJEPU — (do 1. II)

Premijera američkog filma u cinemaskopu — NEMIRNE GODINE — (2-7. II)

»SLOBODA«: američki film — DIVLJE GODINE — (do 1. II) Premijera sovjetskog filma — RODITELJSKI DOM — (2. do 5. II)

Engleski film — TOMI STIL PJEVA — (6.-8. II)

DEŽURNE LJEKARNICE

Do 3. II — II narodna — Ulica Bratstva i jedinstva.
Od 4.—10. II — I narodna — Ulica Božidara Petranovića.

MATIČNI URED

ROĐENI

Željko, Jose i Mare Bešić; Katica, Ante i Sofije Skevin; Ivica, Aleksandra i Mery Rukavina; Željko, Slavka i Jele Pešić; Julijana, Vinka i Jure Perišić; Vjekoslav, Vjekoslava i Milice Lučević; Slavica, Jerka i Marije Pavčić; Simo, Save i Marije Matijević; Mirjana, Mile i Ljubice Bura; Ivan, Ivana i Vice Pačić; Vinko, Ante i Ane Budimir; Živana, Josipa i Katicice Baljkas; Ivka, Roka i Mile Grubelić; Ivica, Marka i Ede Čoga; Marija, Marka i Meri Čičin-Angul; Miroslav, Ive i Rine Sladoljev-Jolić; Vlatka, Ante i Karmeke Badžim; Albert, Bože i Draginje Lordan i Pero, Jakova i Mirjane Karadole.

VJENČANI

Dujić Jere, radnik — Rak Marija, domaćica; Jurković Dragutin, električar — Periša Ljiljana, službenik; Cizmić Ante, profesor — Milić Katica, učiteljica; Rajčić Niko, radnik — Grbelja Mara, domaćica; Vrcić Marko, električar — Skugor Mladenka, domaćica i Plavčić Ante, radnik — Rak Ana, domaćica.

UMRLI

Rakić Tomislav Matin, star 3 god; Bižić Đuro pok. Stevana, star 71 god; Lambaša Pera rod. Lalice, stara 73 god; Cukrov Jaka rod Antić, stara 76 godina i Španja goran Hrvoja, star 2 god.

MALI OGLASNIK

Televizor GRUNDIG ekran 53 tip 1961. nov, prodajem ili mijenjam za pianino. Informacije u redakciji lista.

OVIH DANA U SVIM ŠIBENSKIM SREDNJIM ŠKOLAMA SUMIRANI SU REZULTATI POLUGODIŠNJEG RADA. ZANIMALO NAS JE KAKVI SU USPJESI, PA SMO POSJETILI UPRAVE ŠKOLA I TAMO DOBILI POTREBNE INFORMACIJE.

Odmah možemo reći jednu stvar: svi se slažu da rezultati nijesu sasvim zadovoljavajući, veće da su mogli i trebali biti bolji, no, svi također vjeruju da će rezultati na kraju godine biti mnogo bolji. Uostalom, vrijeme će pokazati koliko su ova predviđanja imala temelja.

Gotovo smo zaboravili na još jednu stvar na koju su nas manje vić gotovo svi upozorili: ocjene izražene u brojkama nijesu i ne mogu nikako biti jedino a ni potpuno mjerilo uspjeha. To zbog toga, što su se u ovoj školskoj godini (lani je počelo) još više proširile i afirmirale razne slobodne aktivnosti među dječicima, bez kojih se, kako rekloše, ne može ni zamisliti pravilno odvijanje nastave.

No, da ne odugovlačimo. Stoje nam na raspolaganju podaci i iz njih će biti ipak ponešto vidljivo.

GIMNAZIJA

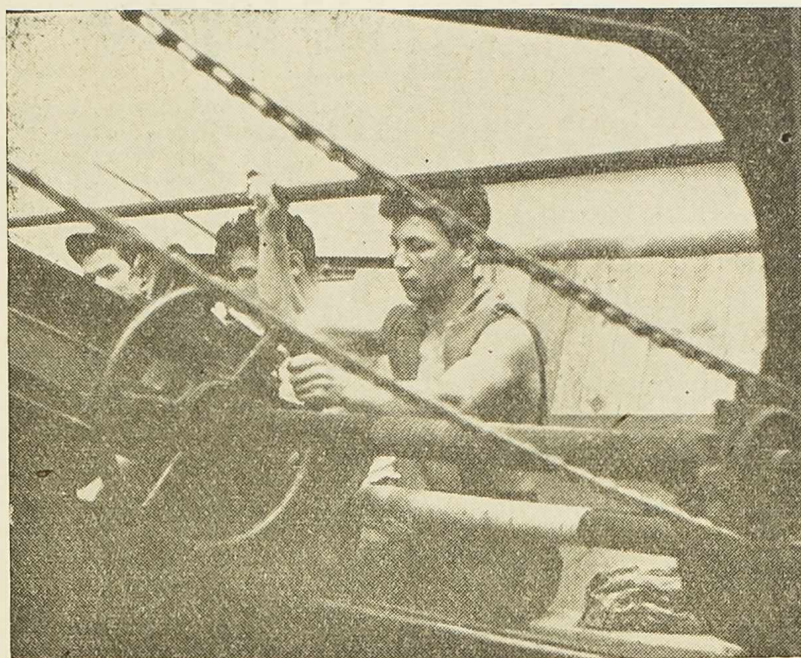
Na kraju prvog polugodišta u imenicima šibenske Gimnazije bilo je zapisano 398 učenika i učenica. Uz njihova imena zabilježeni su rezultati njihova napora, volje i, ponekad, samoodricanja. Postotak pozitivnih nije povoljan, jer je samo 187 ili 47,04 posto učenika i učenica ocijenjeno pozitivno. Onih koji nijesu u ovom polugodištu zadovoljili ima 192 ili u postocima 52,96. Srednja ocjena škole iznosi 2,88. Odlikaša je 11, vrlodobrih 48, dobrih 111, a onih koji su se provukli kroz »iglene uši« ima 17. Nema sumnje da bi srednja ocjena škole ipak bila osjetno viša da je u nastavu bilo zastupljeno i tjelesno vježbanje. Novi predmet načetna geometrija protivno očekivanjima nije oduševljeno primljena kod daka, a po običaju po broju nedovoljnih »zastavu nosi« matematika. Na ovoj školi neobično dobro rade sve grupe slobodnih aktivnosti.

EKONOMSKA ŠKOLA

U Ekonomskoj školi srednja ocjena se popela na samo 2,77. Na kraju prošle školske godine ona je iznosila ravno 3, pa kada se to ima u vidu, možemo se nadati da će u lipnju uspjeh biti mnogo bolji. Na ovoj školi prolazno, dakle pozitivno, ocijenjeno je 66 posto daka, ili, da to iskazemo brojkama njih 201 od 322 koliko ih svega ima. Nije na odmet kazati da u ovoj školi nema ni jednog odličnog učenika. Na Ekonomskoj školi od početka ove nastavne godine primjereno radi učenička zadruga.

ŠKOLA UČENIKA U PRIVREDI

Ovo je najbrojnija srednja škola u našem gradu. U svim razredima sjedi 414 učenice i učenika. Postupak pozitivnih je 52, ili, prolaznom ocjenom u

Učenicij na praktičnom radu

svjedožbama može se pohvaliti 208 daka. Dvije stotine je onih koji posljednjeg školskog sata u ovom prvom polugodištu nijesu bili preveć radosni. Iako je broj takvih prilika, ipak treba imati na umu da polaznici ove škole, pored nastave, moraju savladavati i svakodnevni praktični rad u trgovinama i na drugim mjestima. Tome još treba dodati, da velik broj ovih učenika dolazi sa sela, i da njihove predznane i nije bog zna kakvo. Zbog toga i sami nastavnici na ovoj školi moraju više uložiti truda.

MEDICINSKA ŠKOLA

Buduće medicinarke pokazale su ovaj uspjeh: od 113 učenica 71 je pozitivna, a negativnih je 42 ili oko 37 posto. Odličnim uspjehom prošla je samo jedna, vrlodobrih je 17, dobrih 49, a s prolaznom ocjenom pronašli smo samo 4 polaznice. Najviše negativno ocijenjenih je iz fizike i matematike po 14, te anatomije 11. Srednja ocjena škole je 2,98.

METALURŠKO - TEHNOLOŠKA ŠKOLA

Školu pohađa 166 učenika, od kojih je 96 ili u postocima 57,80 ocijenjeno pozitivno. Da je kraj školske godine njih 70 našlo bi se opet u starim klupama. Inače, samo je jedan u svjedožbi dobio »odličan«, vrlodobrih je 17, dobrih daleko najviše — 70, a dovoljnih razmjerno malo — 8. Srednja ocjena škole u učenja iznosi 3,02, a kod vladanja 4,63.

UČITELJSKA ŠKOLA

U svim odjeljenjima Učiteljske škole bilo je upisano 321 učenik i učenica. Od toga broja nešto više od 50 posto ocijenjeno je pozitivno. Kada se sumirao srednji uspjeh škole ispalo je da bi ta

ocjena iznosila 2,82. Ni na Učiteljskoj školi nema ni jednog odličnog učenika, dok je 23 daka u svjedožbama dobilo ocjenu ra-

da kao vrlodobar, dobrih je najviše — 113, dok je dovoljnih 21. Od svih razreda najbolji uspjeh pokazali su V i IVB razred. Najviše nedovoljnih ocjena ima hrvatskog jezika, dok je po predmetna najbolji uspjeh postigla pedagoška skupina.

Sve u svemu, kako rekostmo, uspjeh u prvom polugodištu nije loš. No s njima se ne može biti ni potpuno zadovoljan. Zato se vjeruje, da će u ovom polugodištu, koje upravo počinje danas, učenici još više prigrliti knjigu. Jer vrijeme će brzo prošetjeti i doći kraj školske godine. A tada — mogle bi već biti kasno.

D. B.

Velik broj lakših povreda

Na teritoriju šibenske općine zabilježen je u prošlog godini velik broj nesretnih slučajeva na radu. U tom razdoblju bilo je 6 smrtnih slučajeva i 11 teških povreda. Zabilježeno je također 2535 lakših povreda koje su zahitjevalo bolovanje do 7 dana, dok je preko 7 dana bolovanja bilo 1299 lakših povreda. Na teret privrednih organizacija izdvojeno je 13.385, a isplaćeno je

preko 4,6 milijuna dinara. Na teret službe socijalnog osiguranja prouzrokovan je gubitak od 22.478 dana, a isplaćeno je preko 7,8 milijuna dinara. Smrtni slučajevi zabilježeni su po jedan na stalno ispituju sam bila, što sam gradilištu »Radnik« Benkova, »Izgradnja« Šibenik, zatim na operativnoj obali, na »Šipadu«, u mlinicama na Krki i u postrojenjima poduzeća »Elektroprenos«.

Reporter na zboru birača

Drugovi, ja bih imao nešto reći

Jednog jutra na pročelima zgrada osvanuli su oglasni pozivajući članove Socijalističkog saveza da prisustvuju zborovima birača, na kojima će se birati novi školski odbori. Dakle, dnevni red samo s jednom tačkom. Priznajemo ipak se to rijetko dešava. A ako je tako, znači da se ima važan posao obaviti.

To nam je bio putokaz. Kada je otkucalo šest sati našli smo se u prostoriji jedne od osnovnih organizacija u našem gradu. Dvorana je već bila gotovo puna i već se pričalo, razgovaralo, pomalo i predlagalo. Tražilo se najbolje ljudje.

Pokraj mene jedna žena, bit će joj šesdesetak godina govori dosta glasno, ne ravnodušno, pa veli: »Znaš, on je dobar čovjek, ali moja draga, ništa opravdao povjerenje. Kažem ti nije, a ja sam ga predložila, mislila sam da će dobro raditi«.

Onda se netko diže, tamo iz prvih redova, pa kaže da bi se moglo početi. Ima nas — veli — dovoljno, kvorom je tu, odluke mogu biti punovažne, pa da ne gubimo vrijeme«.

Odobravaju.

Tako počinje.

Odbornik ustaje, pa predlaže da se izabere radno predsjedništvo »da bi rad mogao normalno teći«.

Jedna se ruka podiže i predlaže drugove te i te, pa još dodaje »i onu drugaricu do prozora«. Ja je ne poznajem i dobro je došlo što je spomenuo njeno ime. Ma ga, eto, ne zapisujem.

Predsjedavajući reče: »Drugovi, izvolite, dajem vam riječ«.

Tada se diže jedan čovjek, pitam drugaricu pokraj sebe,

kaže da je prosvjetni radnik. Rekao je: »Drugovi sakupili smo se večeras da malo porazgovaramo o školskim odborima, pa bi i ja nešto htio reći. Eto, na primjer to, da nam se novim zakonom o školstvu pruža prilika da školu učinimo zbilja odgovornim mjestom, a ona je to bila i do sada, ali sada i još više, jer nam se sada garantira normalan rad škole, ona više ne će životariti! To je tako, samo i mi treba da tu mnogo radimo, pa zato i ova večer mora da mnogo u tome pomogne, jer treba da u školske odbore izaberemo ljude koji će raditi, jer, da rećem, rad se ne sastoji od prisustvovanja, hvala za savjete, ali rad se ne sastoji samo od ona dva sata na sastanku«.

Otrpili tako i još toga. Prvi građanin: »Meni se čini da je malo školskih sastanaka, premalo se upriličuju dogovori nastavnika i roditelja. U buduću treba da toga bude više, pa ne bi bilo loše, eto, da se ustroje zborovi birača roditelja pri pojedinim školama«.

Jedna žena: »Premalo je igrališta za djecu, tu bi više morali učiniti, pa čemo ih manje gledati na ulici«.

Drugi građanin: »Poneko dijete treba i repeticije, a to je sve skupo, mnogo se naplaćuje, ponekad se i nesolidno radi, pa mislim da možda ne bi bilo loše, mislim da bi bilo mnogo bolje rješenje kada bi se osnovali kružoci po školama. Promislimo malo o tome«.

Opet se diže jedna ruka: »Mi roditelji ponekad ne marimo mnogo za našu djecu, ne poklanjamo im dovoljno brige, pa nam se to može i osvetiti. Trebalo bi biti više nadzora«.

Treći građanin: »Zar bi bilo loše, ako bi se formirala jedna komisija od nekoliko članova na bloku, s kojom bi čla-

grebačkoj ulici i Ulici Mira Vira Višića, dijelu puta koji od Vatrogasnog doma vodi do groblja, zatim od Kazališta Bihadžkom ulicom do mora, u Docu od VK »Krk« do Mandroča, te od benzinske stanice na novom putu do bolnice. Nova vodovodna i kanalizaciona mreža položiti će se također u trima ulicama na Krizju, te od Vinarskog podruma i nebodera do mora. U ove radove investirat će se oko 50 milijuna dinara.

U 1960. REGISTRIRANO 299 NOVIH VOZILA

U Šibeniku i na cestama našeg kotara sve je veći broj motornih vozila. Prošla godina predstavljala u tom pogledu jedan mali rekord. Tada je registrirano čak 299 novih vozila, tako da njihov broj danas ukupno iznosi 1088 prijevoznih sredstava. U ovu cifru uračunato je 45 vozila registriranih u toku siječnja ove godine. Na području šibenskog kotara registrirano je u prošlog godini 416 motobicikla, 203 automobila, 231 kamion, 47 autobusa, 35 specijalnih kola, 38 traktora i 73 prikolice. Kako se doznaje u ovoj godini će se izvršiti izmjena registarskih oznaka na svim vozilima, utoliko što će biti označena i pripadnost kotara.

PREZAUZETI LISTONOŠE

Statistika, znamo, nekada nije popularna. Čitaoci se ne vole zamarati brojkama. Pa možda će ih ove ipak zanimati. Vjerujemo da nijesu ni suhoparne. Zanimalo nas je, naime, koliko su poslali imali listonoše u našem gradu u prošlogu godinu.

Ako vas zanima, pročitajte ovo nekoliko brojkica.

U Šibeniku su u toku mjeseca prispjele 254.368 obične listovne pošiljke, 1.726 paketa, 3.982 poštanskih uputnica, 5.092 telegrama, obavljeno je 158.852 telefonska razgovora na automatskoj centrali. Medumjesnih telefonskih razgovora bila je 8.609, a međunarodnih 44.

U isto su vrijeme Šibenčani poslali 266.949 običnih listovnih pošiljki (pisma, dopisnice, tiskalice i ostalo), preporučeni pošiljki bilo je 7.822.197 vrijednosnih pisama, 3.191 paket, 3.872 telegrama, a obavili su 10.712 međumjesna razgovora i 39 međunarodnih razgovora.

Saobraćajne nesreće u porastu

Smanjen broj smrtnih i težih slučajeva povreda — Bez vozačke dozvole četiri smrtna slučaja — Blizu 7 milijuna šteta na vozilima

Zahvaljujući energičnim mjerama, koje su lanjske godine provodili organi saobraćajne milicije, prema 1959. god. smanjen je broj smrtnih slučajeva i težih povreda koje su nastale u saobraćajnim nesrećama na području šibenskog kotara. Međutim, ukupan broj nesreća na cestama porastao je u 1960. godini za 24. U 103 saobraćajne nesreće smrtno je stradalo osam lica, teže je povrijeđeno 20, a lakše 36 lica. Zbog pomanjkanja vozačke dozvole prouzrokovano je četiri smrtna slučaja, dva puta krivnja leži na pješake, za jednu smrtnu nesreću kriv je vozač, a u jednom slučaju suvozač. Interesantno je spomenuti da u prošlog godini ni jedan šofer sa našeg područja nije skrivio saobraćajnu nesreću.

Od ukupnog broja registriranih nesreća u 20 slučajeva došlo je do međusobnog sudara vozila, u 22 slučaja vozila su udarila o objekt, 19 puta uslijedilo je prevrtanje ili skliznuće kola, u 16 slučajeva obarani su pješaci, do sudara motornih vozila sa biciklima došlo je šest puta, dok je

četiri sudara zabilježeno između motornih i zaprežnih kola itd. Zbog slabog ocjenjivanja s obzirom na uvjete cesta i prekoračenja dozvoljene brzine zabilježeno je 14 nezgoda, osam nezgoda uslijedilo je radi nepropisnog preticanja vozila i parkiranja, u šest slučajeva nesreće su prouzrokovane zbog nedostatka vozačkog iskustva, četiri zbog utjecaja alkohola, deset slučajeva zbog gubitka kontrole nad volanom, pomanjkanje vozačke dozvole skrivilo je sedam nesreća, 22 puta krivi su pješaci itd. Pričinjena materijalna šteta procijenjena je u vrijednosti od 6 milijuna i 931 hiljadu dinara, što je za oko 800 hiljada manje od one koja je nastala u 1959. godini. U istom razdoblju saobraćajni organi podnijeli su 1640 prijava protiv nesavjesnih vozača motornih i zaprežnih kola, te pješaka. Postupak je pokrenut u 1318 slučajeva. Od ukupne nastale štete na vozilima 3 milijuna otpada na nesreću koja se krajem godine dogodila nedaleko Knina, kada je bio znatno oštećen jedan transformator.

KOD KUĆE

Genjone nekom čudnom i neodoljivom silom koja se nije mogla savladati, partizan Bogde se odvojio od odreda i — nestao. Nitko nije znao kuda i zbog čega je otišao. Međutim, on je tražio oca; starog i bolešljivog Lukicu o kome nije znao ništa. Uzalud se raspitivao kod svakog tko bi mogao da mu nešto kaže i uzalud je danima obilazio mjesto gdje je izvršen pokolj, zagledao nepokopane leševe ne bi li ga prepoznao. Uzalud...

Onda se prisjetio: »Možda stari uopće nije napustio kuću i s ostalim narodom pobjegao ispred ustaša. Da vidim još i to...«

Poznatim i bezbroj puta gaženim putećima išao je brzo ali oprezno, često se saginjao, provlačio šikarom, hvatao prečac i najzad umoran i znojgav od žurbe izbio na ivicu. A i sunce je peklo. Tu je zastao, sjeo u hladovinu krošnjatog drena i čelo obrisao rukavom. Pušku je stavio na koljena i pogled upro na selo.

Prelazio je očima preko užutjelih, prezrelih, nepoželjenih žita, preko nepokupljena sjena i njiva kukuruza. Gledao je kuće, sve redom tamo do svoje koja se nalazila ispod visokih lipa, kuće u kojima je prije mjesec i nešto više pretao veseli život. Iz njih se više nije izvijao onaj modrikasti dim, niti je bilo čistog i bijelog rublja po ogradama.

Osluškiavao je, obazirao se lijevo i desno ali — sve je bilo gluho i nijemo: ni laveža pasa, ni klepetuša s ovaca i govoda, ni tandrankanja kola, ni vesele dječje graje, ni pjesme ili dozivanja čobana, ni kukurikanja pjetlova, ni crkvenog zvona da oglašava mrtve — ništa on nije čuo, što bi odavalo život.

Bilo je prošlo i podne, a on je još sjedio u hladu, sjetan i duboko zamišljen. Tko zna što mu je kroz glavu prolazilo...

»Da li da sačekam noć ili?...«
»Da nisu ustaše u selu?...«
»Ne, nema njih tamo. Ne vidim ih... Idem ja. Možda je stari kod kuće?...«

Odlučivši se, opet pokrenut nekim unutrašnjim nagonom, podigao se i krenuo.

Prebacivao se od živice do živice, hvatao zaklone i tako napokon stigao do u blizinu kuće. Zastajkivao je samo ovdje i ondje kada je nailazio na razbacane stvari što su ostale iza pljačkaša. Sve je bilo polomljeno, poderano i izgaženo.

»Kao da nikoga nema« — rekao je u sebi pošto je dobro osmotrio oko kuće. Izvirivao je iz kukuruza svog komšije. No tada su vrane pometile njegovu pažnju. Zakreštale su sleučići k sjeniku i odmah pobjegle. To ga je uznemirilo.

»Netko mora da je tu!« — pomislio je. Onda se zagledao još bolje i videći mačka; ustvari samo njegov zadnji dio s repinom crnom kao ugarak. Jurio je za ptičurinama. »Stari razbojnik, sveca mu njegova« — ote se Bogdi koji to umalo glasno ne каза. Poradovao se što ga je vidio. Međutim, tada je pretrnuo.

Ležeći potruške u jarcima kukuruza još se više priljubio uz zemlju. Primjetio je da netko leži opd stogom.

»To su ustaše, Zasjeđa...« pomislio je i istog trena nestao poput onog mačka. Povratio se čistih dvjesto koraka, sve tamo do potoka i čitavih rakita oko njega. Ovdje je zastao, pretao da diše i oslušnuo.

»Da mi se nije učinilo? počeo je da sumnja. »Tko zna što je ono?« Kolebao se trenutak dva i riješio da se vrati.

Opet je izvirivao iz kukuruza, sa istog mje-

sta. No, slika je bila ista. Jasno je mogao da raspozna ljudsku glavu i — sumnje su nestale.

Zadihan i usplahiren prešao je isti onaj put kojim je bio i došao. Dohvativši se šume, iznenada je čuo nečiji govor, pa je riješio da se skloni dok ne vidi tko je.

»Pa to su Dane i Jovo«, laknulo mu je kad ih je ugledao. Oni su kao i on silazili k selu, želeći valjda da dođu na svoje ognjište, pusto i hladno, bez vatre i lonca pure nad njim...

»Momci« — povikao je. »Momci...«

»Tko je to?« — upitali su oni iznenadeno i uhvatili zaklon.

»Bogde, sušanjam vam vaš mekani. Ja sam. Ne boj te se...«

»Mogao si poginuti«, rekoše mu njegovi drugovi, smijujući se kad su mu prišli.

»Ali ne od vas...«

»Pa, gdje si ti? Svuda smo te tražili. Kažu, dezertirao je...«

»Eh, šta li ćete još pomisliti, lude glave« — odgovori Bogde. »Tražim Lukicu«, pa sam pokušao da se privučem do kuće. Međutim, tamo su, eno, ustaše. U zasjedi iza mojih stogova. Gotovo da im u usta uskočim...«

Ispričavši im sve pojedinosti, oni mu predlože da krenu sva trojica.

»Skočit ćemo na njih. Izenada i bombama« — каза Jova. »Pobjeći će da ih je cio bataljon...«

»A dašto«, složi se Dane — »otkud će znati koliko je nas...«

»Dobro«, složi se Bogde. »Al' sačekajmo malo. Dok sunce počne da zalazi. Zači ćemo s one strane i neće nas primjetiti. Udarat će im zrake u oči...«

»Misliš od potoka?«

»Da, da. Najprije ćemo rakitama i onda kroz kukuruze strica Marka. Njegovi su najviši...«

Sačekali su momenat i pošli. Držali su puške »na gotovs«, a zatim i potrebno rastojanje. Najzad su stigli.

»Noževe na puške« — šaptom je rekao Bogde. Poslušali su ga, a on je onda dao znak. Dogovoren za tihi juriš...

naša priča

Kuća je bila na domaku. Dvije-tri desetine koraka koje su u letu prešli, poput vukova su uskočili u sjenik i jurnuli prema stogovima. Međutim, zasjede nije bilo. Jovo i Dane su dalje pošli. Prema konopljama i ne osvrćući se na Bogdu, koji je zastao kod srednjeg stoga.

»Nema ih, Bogde« — izustj Jovo zagledan prema Klisi, tamo u pravcu ustaša.

»Nema ih« — ponovi Dane.

»Nema nikog« — каза još jednom Jovo. Ali, Bogde je čutao. Nije odgovarao.

»Čuješ li, Bogde?« — pozva ga Dane. Onda su prišli k njemu. Međutim, on je stajao oborene glave i sa skinutom kapom. Pogledali su, pa su i sami oborili oči.

»Tvoj otac, Bogde...«

»Da. Moj starac« — odgovori mu on tiho i obrisa suze. »Eto, gdje su ga ubili. Siromah, baš ovdje gdje se uvijek odmarao na svom kožunu, pušio i kašljucuo. Zlikovci jedni« — dodao je gnjevno — »Kad su ga zakopali, što nisu i glavu...«

MILAN TREŠNJIĆ

SPORT-SPORT-SPORT

Uz 20-godišnjicu ustanka

Brojne sportske priredbe

Općinski savez fizičke kulture u Šibeniku donio je nedavno okvirni program sportskih manifestacija, koje će se u toku čitave ove godine održavati u sklopu proslave 20-godišnjice narodne revolucije. Detaljna razrada ovog programa bit će završena na prvom sjednici ovog saveza 15. o. mj.

Osim međusobnih natjecanja radnih kolektiva, škola i jedinica JNA u nogometu se predviđa organiziranje općinskog Cupa za neregistrirane klubove, dok će se u okviru nogometnog podsava održati takmičenje za općinski Cup. U organizaciji NK »Šibenik« predviđa se održavanje nogometnog turnira uz sudjelovanje trojice prvotligaša.

Međudruštvena takmičenja i akademije na programu su društva za tjelesni odgoj »Partizan« koja djeluju u Šibeniku, Mandalinu i Zatonu.

U toku čitave godine organizirat će se brojna natjecanja u atletici, plivanju, veslanju i jedrenju. Osim proljetnog i jesenskog krosa na Dan mladosti natjecat će se poduzeća, škola i JNA u gotovo svim atletskim disciplinama. Isto tako je predviđen atletski miting na kojem će sudjelovati nekoliko renomiranih atletičara iz NR Hrvatske. Na plivačkom bazenu u Crnici održavat će se takmičenja među poduzećima, školama i jedinicama JNA, zatim plivački kup općine, te kvalitetno takmičenje u plivanju i vaterpolu, na kojemu ćemo imati prilike vidjeti »Jadrana« i »Mornara« iz Splita i ekipe »Mladosti« iz Zagreba. Po red regate primorskih klubova u šibenskoj luci će se održavati takmičenja u gajetama i vojnim kuterima između radnih kolektiva, škola i mjesta u priobalnom području šibenske općine. I u jedrenju se također predviđaju međuklupske regate na kojima će, osim »Vala« i »Mornara«, učestvovati i drugi jedriličarski klubovi sa Jadrana.

Prema programu što ga je izradio STK »Šibenik« predviđa se ekipno prvenstvo Hrvatske za muške u stolnom tenisu, kao i

turnir gradova u povodu 10-godišnjice postojanja ovog kluba. U odbojci, rukometu, kuglanju i šahu također su predviđena brojna natjecanja između kolektiva, škola i JNA, dok će se na kuglani »Subićevca« održavati međugradsko takmičenje nekih ekipa iz Hrvatske.

U ostalim sportskim granama, kao što su streljaštvo, košarka, boks i planinarenje predviđa se također održavanje brojnih priredaba.

Dan mladosti bit će ispunjen raznim sportskim manifestacijama, zatim bakljadom i vatrenom štafetom na ulicama Šibenika.

Na centralnoj izložbi koja će se otvoriti na Dan ustanka naroda Hrvatske bit će prikazana dosadašnja dostignuća i uspjesi sportskih organizacija na teritoriju šibenske općine. Izložbu će organizirati u dvorani »Partizana« Općinski savez fizičke kulture.

Zasluguje veću pažnju

ODBOR ZA PROSVJETU SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE DOŠTAVIC NARODNIM ODBORIMA I DRUŠTVENIM ORGANIZACIJAMA ZAKLJUČKE O PROBLEMIMA FIZIČKE KULTURE

Odbor za prosvjetu Saveznog izvršnog vijeća Savezne narodne skupštine uputio je svim narodnim odborima, nadležnim organima i društvenim organizacijama zaključke do kojih je došlo razmatrajući probleme fizičke kulture u našoj zemlji.

Jedan od osnovnih zaključaka je da fizička kultura zasluđuje značajnije mjesto u društvenom i privrednom životu, u društvenim planovima i radu državnih organa i organa društvenog upravljanja u poduzećima i javnim službama.

Konstatirano je da se i osim postignutih rezultata i sve povoljnijih uvjeta ne shvaća dovoljno da je razvoj fizičke kulture nerazdvojivo povezan i s borbom za povećanje proizvodnje, porasta produktivnosti i boljeg života radnog čovjeka.

Skupštinski odbor ukazao je i na neophodnost poboljšanja materijalnih uvjeta za nastavu fizičkog odgoja u školama. Prosvjetnim ustanovama, narodnoj omladini i sindikatu sugerirano je da poduzmu i izvanredne mje-

re za sadržajni i uspješni rad na svom području.

Univerzitetnim organima je preporučeno da u suradnji sa Savezom studenata nađu povoljnija rješenja za fizičko odgojanje studenata.

Organizacijama sindikata i narodne omladine ukazano je da treba da se orijentiraju na iznalaženje prikladnih i elastičnih oblika za razvoj fizičke kulture u privrednim organizacijama, industrijskim i rudarskim naseljima. Naglašeno je također, da je od izuzetne važnosti da se fizičkoj kulturi posveti veća pažnja u komunama, u kojima sve društvene snage treba da koordiniraju rad na stvaranju uvjeta za brzi razvitak fizičke kulture, u skladu s potrebama građana.

Posebno je podvučena neophodnost da u perspektivnim i društvenim planovima općine, kotara, republika i federacije — potrebe fizičke kulture dobiju značajnije mjesto, kao i da se prouče mogućnosti utvrđivanja stalnih izvora prihoda za fizičku kulturu.

STOLNI TENIS

Svega četvorica na turniru kandidata

Kao što je poznato u sobotu i nedjelju 4. i 5. veljače održava se u Šibeniku turnir kandidata za izbor stolnoteniske reprezentacije, koja će nas zastupati na svjetskom prvenstvu u Pekingu. Nedavno je odlučeno da trojica najbolje plasiranih na turniru u Ljubljani Marković, Vogrin i Teran uđu direktno u finale, a da će se četvrti predstavnik odrediti na šibenskom turniru. Na njemu će sudjelovati Harangozo, Vladimir Marković, Hrbud i Kern. Još je u pitanju nastup Uzorinca, koji je prošle godine

imao nekoliko značajnih uspjeha. Ova stolnoteniska priredba održat će se u dvorani »Partizana«, a u organizaciji STK »Šibenik«.

»LASTA« — »CRLJENIK« 5:3

U Crljeniku je u četvrtak odigrana prijateljska nogometna utakmica između »Laste« iz Stančkovca i Crljenika. Nakon bolje igre u oba poluvremena pobjeđila je »Lasta« s rezultatom 5:4. (MO)

Obavijest

Ispiti za V grupu izvanrednog studija VPS hrvatskosrpski jezik, održat će se 15. veljače 1961. Prijave dostaviti do 8. II 1961.

Ispiti za VI grupu povijest-zemljopis održat će se: 6. III, 10. IV, 6. V, 3. VI i 30. VI 1961. godine.

Prijave dostaviti deset dana prije ispitnog roka. U ovim ispitnim rokovima mogu polagati i studenti V grupe.

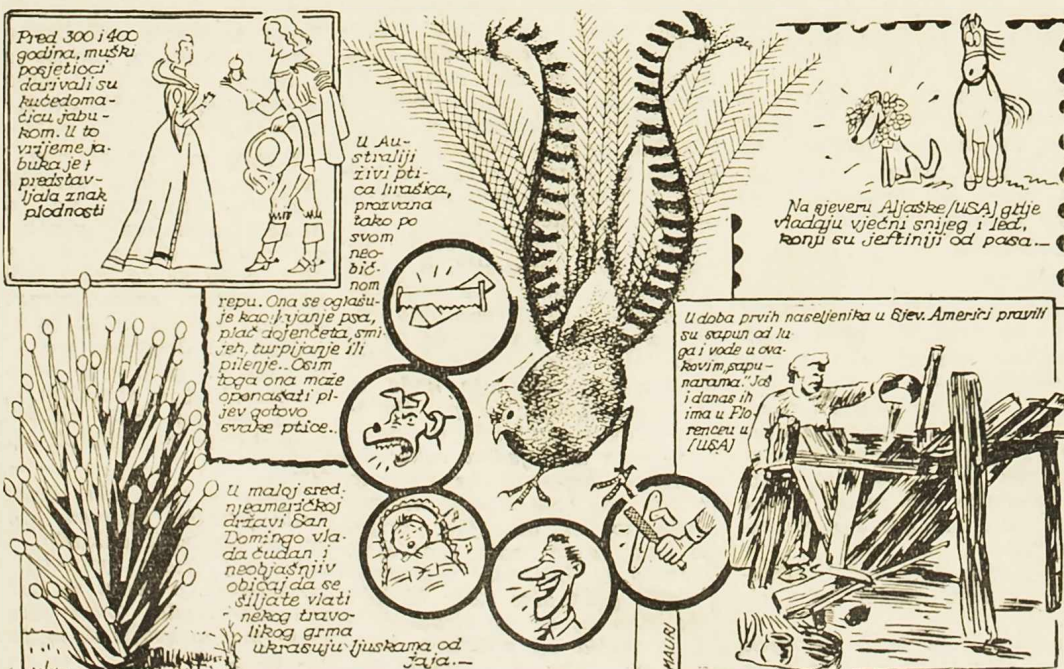
Nastava za I godinu izvanrednog studija matematika - fizika početi će 20. veljače 1961.

Nastavni centar za izvanredni studij

OGLAS

„VINARIJE“ ŠIBENIK

Vinarija Šibenik raspolaža veišranu stoke po cijeni od Din 1 čom količinom starog dropa za za 1 kg. Interesenti neka se obratno gnoj po cijeni od Din 0,50 za 1 te direktno na Vinariju ili na te-kg i svježeg (pečenog) dropa za tefon broj 5-63.

Pred 300 i 400 godina, muški profetici davali su ljudskomaju jaburom. I to vrijeme jabuka je i predstavljala znak plodnosti.

U Australiji živi ptičica litvačka, pravezna kako po svom neobičnom repu. Ona se otkazuje kao i yanje pasa, plač dojenčeta, smijeh, turpijanje ili pljuckanje. Osim toga ona može oponašati plišev gotovo svake ptice.

Na njegovu. Aličaste (USA) gdje vladaju vjetrovi snijeg i led, konji su jeftiniji od posa.

U maloj srednjemariškoj državi San Domingo vlada čudan i neobjašnjiv običaj da se siljate vlati nekog travolilikog grma ukrasuju ljuskama od živa.

U doba prvih naseljenika u Rjevu Ameriki pravili su skupcu od luča i vode u ova. Njihov papa - naravno - još i danas ih ima u Filadelfiji u (USA).

»ŠIBENSKI LIST« organ Socijalističkog saveza radnog naroda kotara Šibenik Uredništvo: Šibenik — Ulica Jelke Bučić 5 — Tel. br. 5-62 Direktor: Marko Jurković Glavni i odgovorni urednik: NIKOLA BEGO Uređuje redakcijski kolegij Tekući račun: Komunalna banka Šibenik broj 435-70-1-7 Rukopisi se ne vraćaju Pretplata za tri mjeseca 130, za pola godine 280, a jednu godinu 520 Din Tisak: »Štampa« - Šibenik

Upozorenje

poreskim obveznicima samostalnih zanimanja i obveznicima poreza na lični dohodak građana

Rok za podnošenje poreskih prijava za poreske obveznike samostalnih zanimanja, i to, za poreske obveznike »paušaliste« za godinu 1961. i ostalih zanimanja za godinu 1960. istekao je danom 31. siječnja, kako je to bilo i oglašeno.

Potrebno je zato, da poreski obveznici koji do danas nisu predali svoje poreske prijave iste odmah predadu ili dostave Odboru financija Narodnog odbora općine Šibenik, jer će u protivnom biti individualno pozvani da naknadno predadu poresku prijavu. U tom slučaju platit će u ime poreske kazne 6% od ukupno razrezenog poreza; u smislu propisa Uredbe o porezu na dohodak.

Posebno, poreski obveznici koji plaćaju porez na lični prihod građana, po propisima Zakona o porezu na lični prihod građana, bilji su dužni svoje prihode, ukoliko su isti u 1960. godini premašili određeni minimum od 700.000 dinara, prijaviti do konca mjeseca siječnja ov. god.

Ako to nisu izvršili upozoravaju se da to odmah naknadno učine. U protivnom bit će zaduženi trostrukim odnosno peterostrukim porezom koji se bude razrezao na utvrđene prihode koje nisu prijavili.

Iz Narodnog odbora općine Šibenik - Odjel za financije

OGLAŠUJTE U „ŠIBENSKOM LISTU“